

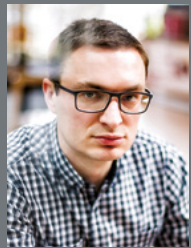
► VYUŽIJTE PROGRAM NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM NA RENOVACI BYTOVÝCH DOMŮ

- **OBCE SE ZELENOU STUHOU** SI ROZDĚLÍ 33 MILIONŮ KORUN **str. 11**
- BÝVALÁ **KOTELNA SLOUŽÍ** JAKO ZÁZEMÍ TECHNICKÝCH SLUŽEB **str. 16**
- **KRKONOŠE** BĚHEM OBNOVY LESŮ **MĚNÍ SVOU TVÁŘ** **str. 18**

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

červnové vydání věnujeme z podstatné části programu Nová zelená úsporám. Ten patří mezi dlouhodobě nejpopulárnější a nejúspěšnější dotační programy. Díky Nové zelené úsporám si už tisíce lidí zlepšili své bydlení, šetří energii a pomáhají životnímu prostředí. Nedávno měla Nová zelená úsporám patnácté

narozeniny, program v plné síle jede dál a využívají jej další a další domácnosti.

Hodně se ve vydání věnujeme bytovým domům, které rovněž mohou využívat podporu z Nové zelené úsporám, ať už jsou to domy v majetku obcí, nebo sdružení vlastníků jednotek, bytových družstev či soukromých osob. Přinášíme přehledy toho, jak je možné domy vylepšit, vyměnit jim okna, nechat je zateplit a tak dále. Profitují z toho nejen sami majitelé nemovitostí, ale především jejich obyvatelé. Zaplatí méně za energie, domy jsou hezčí a lépe se v nich bydlí. Na stránkách najdete mnoho příkladů dobré praxe, rozhovor se starostou z obce, kde bytový dům už opravili, a další informace.

S renovací budov souvisí i další text. Ministerstvo životního prostředí vydalo manuál, jak řešit energetické úspory u historických budov. Protože i ty mohou spotřebovávat méně energie a díky citlivým opatřením zůstává zachována jejich estetická i historická hodnota.

V červnové Prioritě najdete i informace o obcích, které dostávají Zelenou stuhu za přínos obyvatelům a životnímu prostředí. Je pro ně připravena dotační výzva, díky které získají další peníze na zvelebení obce.

Příjemné čtení přeje

JAN RÖDLING
šéfredaktor

Nová zelená úsporám: Zrenovujete svoje bydlení, ušetříte za náklady i energie

Program Nová zelená úsporám (NZÚ) nabízí finanční podporu na zateplení, instalaci obnovitelných zdrojů nebo výstavbu nízkoenergetických domů. **Populární a oblíbený program je pořád velmi přístupný.**

Foto: archiv SFŽP ČR

Je určen vlastníkům a stavebníkům rodinných a bytových domů, kteří chtějí snížit energetickou náročnost svých budov, zlepšit komfort bydlení a zároveň šetřit náklady na provoz. Žadatelé mohou díky dotacím zateplit zdi, střechu a podlahy nebo vyměnit okna a dveře, čímž výrazně sníží tepelné ztráty. Program dále podporuje výstavbu nových domů s velmi nízkou energetickou náročností, což je ideální volba pro ty, kteří se chystají stavět. Kromě toho lze žádat také o příspěvek na instalaci fotovoltaických elektráren, tepelných čerpadel, solárních systémů pro ohřev vody, rekuperace vzduchu či na využití dešťové vody a zelené střechy.

Hlavním přínosem je úspora na energiích, která může činit desítky tisíc korun ročně. Dotace výrazně snižují vstupní investici, a tak se návratnost opatření zkracuje. Kromě finanční úspory přináší program i zvýšení komfortu bydlení, zhodnocení nemovitosti a snížení závislosti na fosilních palivech. V důsledku tak žadatelé přispívají i k ochraně životního prostředí.

Výhodou programu je široký záběr podporovaných opatření, možnost kombinace více úprav, jednoduché online podání žádosti a zejména možnost zálohové výplaty finančních prostředků. Program navíc reflektuje sociální rozdíly – v rámci podpro-

gramu NZÚ Light mohou nízkopříjmové domácnosti získat vyšší dotaci na zateplení a výměnu starého vytápění na uhlí.

Oproti minulým letům přinesl rok 2025 v NZÚ několik změn. Administrativa je jednodušší, a to zejména díky variantě NZÚ Light, která nevyžaduje energetické posudky pro menší opatření. Novinkou je

PODPORA RENOVACÍ RODINNÝCH DOMŮ Z PROGRAMU NZÚ

- komplexní renovace – Oprav dům po babičce
- dílčí renovace – NZÚ Light
- zvýhodnění pro zranitelné domácnosti na zateplení – NZÚ Light
- podpora komplexnějších projektů formou kombinačních bonusů
- podpora rodin s dětmi formou bonusu za nezaopatřené děti – Oprav dům po babičce
- bonus pro domácnosti ze znevýhodněných regionů
- bonus za environmentálně šetrné řešení

zmiňované zálohové financování a možnost získat k dotaci na zateplení jakéhokoliv rozsahu výhodný úvěr s poloviční úrokovou sazbou.

Komplexní rekonstrukce přinese nejvyšší míru úspor

Na co lze tedy dotaci z programu Nová zelená úsporám použít? Od klasického zateplení fasády přes výměnu oken až po instalaci obnovitelných zdrojů energie, jako jsou tepelná čerpadla nebo solární panely. Pokud plánujete komplexní renovaci rodinného domu, můžete využít podprogram Oprav dům po babičce, kde je maximální dotace na zateplení až 1 milion korun. Podporují se komplexní opatření.

Současně lze s podporou státu vyměnit neekologický zdroj tepla, instalovat domácí fotovoltaiku, úsporný ohřev vody nebo třeba systém na využití srážkové vody. Celková částka se tak může navýšit o další desítky či stovky tisíc korun. Rodiny s dětmi zde mohou navíc čerpat tzv. rodinný bonus: 50 tisíc korun za každé nezaopatřené dítě. Dotaci získají i stavitelé nových úsporných domů, jim stát na stavbu přispěje 400 tisíc korun.

Data Státního fondu životního prostředí ČR zatím ukazují, že největší zájem je právě o dotace na zateplení domu – to tvoří více než polovinu všech žádostí. Následují žádosti o podporu fotovoltaických systémů a výměny zdrojů tepla.

Částečná renovace domu a sociální rozměr podpory

Na renovaci rodinných domů menšího rozsahu pak cílí druhý podprogram – NZÚ

Light, který umožňuje podporu zateplení a dalších úsporných opatření jednotlivě nebo ve vzájemné kombinaci. Součástí nabídky je i zvýhodnění pro seniory a domácnosti s nižšími příjmy. S ohledem na nedávnou energetickou krizi, která vedla k nárůstu počtu zranitelných domácností, se lidé často potýkají s kombinací nízkých příjmů, vysokých cen energií a energeticky náročného bydlení.

Těmto domácnostem může program NZÚ Light pomoci: nabízí vyšší míru dotace na zateplení i na výměnu zdroje na pevná fosilní paliva s možností bezplatného poradenství a asistence zástupců MAS a EKIS v průběhu celého procesu od naplánování renovace přes podání žádosti až po doložení realizace.

Na renovaci již není nutné mít všechny peníze předem

Díky mimořádné spolupráci státu a bankovního sektoru mohou domácnosti navíc získat další prostředky formou výhodného úvěru s poloviční úrokovou sazbou a dlouhodobou splatností a bez nutnosti zastavit nemovitost. Úvěr je určen příjemcům dotace, kteří realizují zateplení v jakémkoliv rozsahu a jsou úvěruschopní.

Díky dotaci vyplácené zálohově a výhodnému úvěru si tak majitelé rodinných domů dnes mohou dovolit renovaci, aniž by měli dopředu našetřenu většinu peněz.

„Výhodné úvěry od stavebních spořitelen se ukázaly jako klíčový nástroj. Lidé totiž často narážejí na dvě hlavní bariéry: finanční a informační. Tu první řešíme předfinancováním a dostupnými úvěry. A tu druhou, tedy neznalost technických možností, chceme řešit rozšířením energetického poradenství. Cílem je

PŘÍNOSY PROGRAMU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Snížení emisí skleníkových plynů, zejména CO₂

- Úspory emisí CO₂ dosáhly za dobu trvání programu téměř 4 miliony tun CO₂.

Energetické úspory

- Díky podpořeným energeticky úsporným opatřením dosáhla úspora téměř 42 tisíc TJ.
- Nižší spotřeba fosilních paliv vede ke snížení znečištění ovzduší.

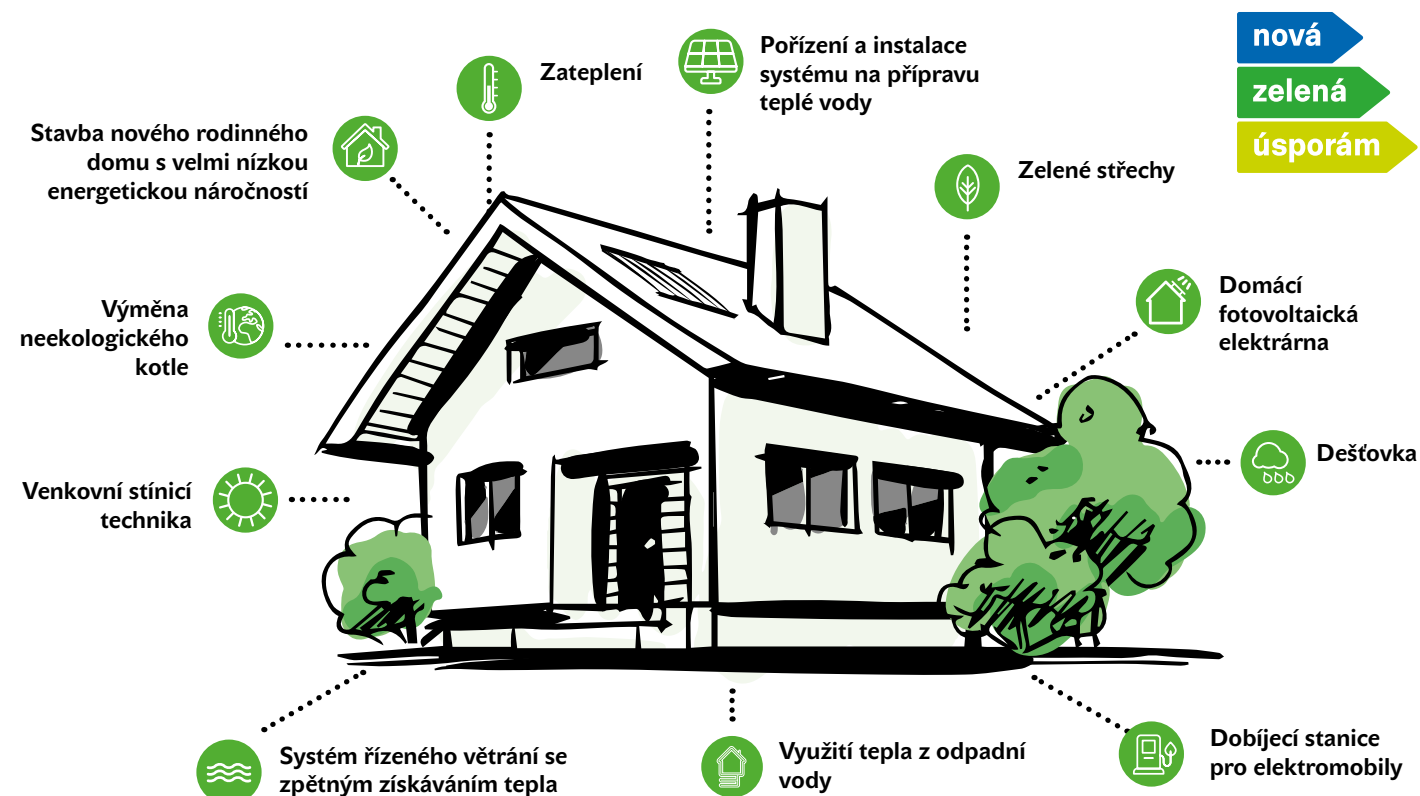
Podpora obnovitelných zdrojů energie

- Instalace fotovoltaických systémů, solárních kolektorů a tepelných čerpadel pomáhá snižovat závislost na neobnovitelných zdrojích energie.

Adaptace na změnu klimatu

- Kombinace energetických úspor s opatřeními na adaptaci na změnu klimatu (hospodaření se srážkovou vodou, zelené střechy atd.) pomohla lépe připravit budovy na tuto změnu.

nabídnout majitelům nemovitostí srozumitelný návod, jak dosáhnout energetických úspor a jaké budou náklady. Tím chceme odstranit i tuto druhou překážku,“ přibližuje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman. ●

► Vlastní vaše obec bytový dům? Opravte jej s pomocí Nové zelené úsporám

Nová okna, zateplení s novou fasádou, vytápění pomocí tepelného čerpadla a fotovoltaické panely na střeše – tak může vypadat důkladná renovace bytového domu. Vaší obci i jejím nájemníkům přinese úspory v podobě nižších nákladů za provoz domu a lepší komfort bydlení. Navíc můžete získat na renovaci až 70% dotaci z programu Nová zelená úsporám (NZÚ).

Renovace obecních budov je jednou z priorit Ministerstva životního prostředí v oblasti energetických úspor. „Vní- máme zvýšený veřejný zájem o modernizaci bytových domů, proto jsme už dříve výrazně navýšili jed- notkové dotace úsporných opatření. Dotace může

pokrýt až 70 % vynaložených nákladů. Podpora renovací bytových domů přináší řadu výhod nejen jejich vlastníkům, ale i domácnostem v nájemním bydlení. V zateplených domech s úsporným zdrojem tepla ušetří nájemníci na cenách za energie nemalé částky,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík.

Mnohé obce už svoje bytové domy s podporou NZÚ renovovaly. Například v Louce u Litvínova v Ústeckém kraji opravili bytovku. „Nechali jsme u obecního domu, ve kterém je pět bytových jednotek, vyměnit okna, udělali jsme novou fasádu a zateplení. Práce proběhly loni, zatím je odezva od nájemníků dobrá, ubylo vlhkosti a plísní, v bytech je tepleji, takže obyvatelé jsou spokojenější. V letošním roce chceme renovovat další dva obecní domy,“ říká starosta Louky u Litvínova Roman Dub. Z Nové zelené úsporám získala obec na rekonstrukci přes 850 tisíc korun. Peníze z NZÚ využili i v Perštejně na Ústecku (více se dozvíte v rozhovoru se starostou na protější straně).

Tento rok se chystá například oprava bytového domu v Novém Jičíně. V domě s devíti byty ve vlastnictví města dělníci nově vybudují veškeré vnitřní instalace a centrální ústřední vytápění. Celý objekt zateplí a vymění střešní krytinu. Přibližně 1,4 milionu korun získalo město z Nové zelené úsporám. Součástí komplexní revitalizace bytového domu je sanace základového

DOTAČNÍ BONUSY PRO BYTOVÉ DOMY

BONUS 10 % z celkové výše dotace pro žadatele z Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje a z obcí podporovaných státem

KOMBINAČNÍ BONUS 20 000 Kč za každou kombinaci opatření

BONUS ZA ENVIRONMENTÁLNĚ ŠETRNÉ ŘEŠENÍ projektu až 60 000 Kč podle počtu bodů získaných pomocí environmentálního kalkulačního nástroje SFŽP ČR (1 bod = 600 Kč)

BONUS PRO SOCIÁLNÍ BYTY* – až 150 000 Kč za každý takový byt při realizaci zateplení

* Bytová jednotka, která je v bytovém domě a je uvedena v seznamu domů se sociálními byty

zdiva, venkovní zateplení všech tří podlaží, a také podlahy na půdě a stropu ve sklepě. „Součástí rekonstrukce je i zrušení lokálního vytápění v jednotlivých domácnostech a vybudování centrální kotelny s kondenzačním kotlem na zemní plyn,“ uvádí místostarosta Nového Jičína Václav Dobrozenský. Hotovo by mělo být ještě letos.

A po penězích sáhly mnohé další obce. Státní fond životního prostředí ČR schválil od září 2023 už 235 žádostí o dotaci na renovaci obecních bytovek v objemu 581 milionů korun, z nichž 53 projektů je již hotových a obce už mají peníze na svých účtech a ostatní projekty jsou v realizaci. ●

VÝHODY PODPORY PRO BYTOVÉ DOMY VE VLASTNICTVÍ OBCÍ

- Vlastníci bytových domů z řad obcí, příspěvkových organizací, škol, veřejné správy, nadací apod. mohou žádat o podporu všech typů úsporných opatření.
- Jednodušší administrace, není potřeba předkládat účetní doklady.
- Dotace může dosáhnout až 70 % vynaložených nákladů.
- Z podpory renovací bytových domů profitují i samotné domácnosti v nájemním bydlení, platí méně za energie.
- Bonus až 150 tisíc korun na sociální byty.

Louka u Litvínova: Zateplení bytového domu

Obec nechala zateplit dům, ve kterém je pět bytových jednotek, v přízemí také sídlí pobočka České pošty. Kromě nové fasády a komplexního zateplení se změnila okna za nová s izolačním trojsklem.

Kraj: Ústecký
Příjemce podpory: obec Louka u Litvínova
Výše podpory: 856 771 Kč

nová zelená úsporám

PERŠTEJN: DÍKY REKONSTRUKCI OBECNÍHO DOMU ŠETŘÍ JEHO OBYVATELÉ ZA VYTÁPĚNÍ

V Perštejně na Ústecku opravili s pomocí dotace Nová zelená úsporám bytový dům. O zkušenostech s renovací i vyřízení dotace jsme mluvili se starostou obce Martinem Srbeckým.

Proč jste se rozhodli bytový dům zrekonstruovat?

Dům patří obci desítky let, vlastníme ho dlouhodobě. Chtěli jsme ho opravit a zateplit, a když se k tomu nabízela dotace, tak jsme ji logicky využili. Kdysi dávno se tam měnila okna, ale už byla zastaralá, fasáda byla ošklivá. Ještě před zateplováním jsme dům, který je částečně podsklepený, obkopali a odvodnili, protože se potýkal s vlhkostí. Pak jsme se pustili do zateplení.

Jak rekonstrukci hodnotíte s odstupem času?

Kromě energetických úspor dům prokoukl, má novou fasádu. Stojí v centrální části obce, při hlavní ulici, teď je více reprezentativní. Jestli jste si všiml, tak nad ním je nyní jiný dům ve špatném stavu, který je na zbourání a který se nám po letech podařilo vykoupat. Rádi bychom po jeho demolici místo sjednotili a dál upravili.

Co to přineslo nájemníkům?

V domě máme osm bytových jednotek, z toho dva podkrovní byty, ve kterých dlouhodobě bydlí naši občané. Dům tvoří podstatnou část našeho bytového fondu. Nájemníkům to nepochybně přineslo úspory za vytápění, protože ten rozdíl oproti dřívějšímu stavu je znát. Úpravy se dělaly i na půdě nad podkrovními byty, izolace funguje i v létě, kdy tam není takové teplo. A jak už jsem říkal, snížila se i vlhkost.

Perštejn: Nová okna a izolace

V Perštejně nechali opravit dům stojící na Hlavní ulici. Je v něm osm bytových jednotek, z toho dvě podkrovní. Kromě energeticky úsporného pláště a nových oken s trojskly pomohla také oprava ke snížení vlhkosti.

Kraj: Ústecký
Příjemce podpory: obec Perštejn
Výše podpory: 1 946 120 Kč

nová zelená úsporám

Jak vám v opravě pomohla dotace?

Samozřejmě nám snížila náklady. Dům jsme opravovat chtěli, ale takhle to bylo výhodnější. A taky nás to ponouklo udělat větší úsporná opatření, dát efektivnější izolaci a tak podobně. Protože bez dotace bychom šli nejspíše méně nákladnou, kompromisnější cestou. V tom se nám líbí Nová zelená úsporám, protože tam je skoro jisté, že uspějete, pokud splníte všechny technické parametry, jaké to má mít.

Chystáte v oblasti energetických úspor nějaký další projekt?

Letos v únoru a březnu jsme dodělali výměnu lamp veřejného osvětlení v obci i našich částech, to by mělo přinést výraznou úsporu. Nyní si také necháváme zpracovávat místní energetickou koncepci. Abychom věděli, co bychom mohli udělat, jestli to bude mít smysl a vyplatí se to. Nedávno jsme udě-

Foto: archiv SFŽP ČR

ZLATÁ CIHLA A FIALOVÁ STUHA

Obec Perštejn leží v okrese Chomutov v Ústeckém kraji v údolí řeky Ohře mezi Krušnými a Doupovskými horami. V ní a v přilehlých částech žije přes jedenáct set obyvatel. Nejstarší dějiny vesnice jsou spojeny s hradem, který nad soutokem dvou potoků založili nejspíše páni ze Šumburka ve druhé polovině třináctého století. V roce 2024 získala obec v soutěži Vesnice roku 2024 ocenění Zlatá cihla v kategorii C – Nové venkovské stavby, a to za stavbu školní jídelny pro ZŠ a MŠ Perštejn. Dále se obec může pyšnit Fialovou stuhou za inovativní obec. Hodnotící komise ocenila, že Perštejn využívá nové technologické nástroje a inovativní přístupy. Obec zavedla tzv. Perštejn Card, která přináší obyvatelům specifické výhody. V oblasti odpadového hospodářství obec zavedla monitoring svozu komunálního odpadu pomocí čipů umístěných v nádobách, rovněž při rekonstrukci čistírny odpadních vod využila novou technologii provozu, která umožnila ponechat původní stavbu. Zajímavostí je také řízení spínací doby veřejného osvětlení pomocí astrohodin.

lali novou jídelnu, která je také energeticky úsporná. Připravili jsme ji tak, aby se na ni dala udělat nástavba a my mohli rozšířit prostory školky. Budova školky je jen částečně zateplená, takže bychom ji následně rádi oblékli komplet do nového kabátu. To bychom chtěli udělat také s pomocí dotace. ●

► Jak citlivě a účinně renovovat cenné budovy?

MŽP vydalo novou metodiku pro energeticky úsporné renovace architektonicky a historicky cenných budov

Ministerstvo životního prostředí představuje novou metodickou příručku. Ta ukazuje, jak lze renovovat architektonicky a historicky cenné budovy tak, aby byly energeticky úsporné, a přitom si zachovaly svou kulturní a architektonickou hodnotu.

Publikace, která vznikla ve spolupráci s Centrem pasivního domu a dalšími odborníky, přináší praktické návody na vhodné technické zásahy, jako je výměna oken, zateplení či volba zdrojů vytápění, a zároveň nabízí konkrétní příklady řešení i přehled legislativních požadavků.

Historicky či architektonicky cenné budovy patří do segmentu budov s vysokou energetickou náročností. Jejich provoz je nákladný, což při rostoucích cenách energie představuje výrazný tlak na jejich vlastníky – ať už jde o obce, církve, spolky, firmy, nebo jednotlivce. Při plánování renovací těchto budov je klíčové najít rovnováhu mezi zachováním historické hodnoty a snížením energetické spotřeby. Možnosti, jak tyto dvě stránky skloubit, nabízí investorům, architektům, energetikům i pracovníkům památkové ochrany právě vydaná metodická příručka Energeticky úsporné renovace architektonicky a historicky cenných budov.

„Historické budovy určují ve velké míře ráz našich měst, obcí i kulturní krajiny. Bohužel na mnoha místech vidíme, že budovy chátrají nebo byly poničeny nahodilými dílčími zásahy. Zároveň svoje majitele, včetně státu, zatěžují vysokými náklady na provoz. Cílem vydané metodiky je proto hledat opatření, která zvýší kvalitu užívání těchto budov, sníží jejich energetickou náročnost a současně pomohou zachovat to, co je na nich skutečně hodnotné. Chceme, aby historicky a architektonicky cenné budovy sloužily i nadále svému účelu – aby v nich lidé mohli bydlet, mít kanceláře nebo je využívat ke kulturním či společenským účelům,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík.

K financování takových renovací mohou majitelé využít také různé typy dotací, které nabízí resort životního prostředí, například z programu Nová zelená úsporám nebo z Modernizačního fondu.

„Od roku 2021 jsme schválili 112 žádostí na opravy památkově chráněných budov za bezmála 75 milionů korun z programu Nová zelená úsporám. Další stovky památek získaly v minulých letech podporu

Foto: archiv SFŽP ČR

z Modernizačního fondu nebo z Operačního programu Životní prostředí. V létě navíc plánujeme vydat další výzvu na podporu renovací památkově chráněných budov a právě vydaná metodika má přispět nejen k lepší přípravě těchto projektů, ale i k většímu rozvoji renovací těchto budov,“ doplnil ministr Hladík.

„Problematické energeticky úsporných renovací architektonicky a historicky cenných budov považují za velmi citlivé téma. Vydávaná metodika Ministerstva životního prostředí je v této oblasti přínosem, na druhou stranu však nepředbíhá podmínky rozhodnutí nebo závazných stanovisek orgánů státní památkové péče, když zejména při obnově kulturních památek musí dojít k individuálnímu posouzení návrhu obnovy,“ uvedl ministr kultury Martin Baxa.

Metodická příručka Energeticky úsporné renovace architektonicky a historicky cenných budov vznikla jako odpověď na rostoucí zájem vlastníků o možnosti citlivé, a přitom účinné renovace těchto objektů. Při návrhu řešení je nezbytné citlivě vyvažovat hned několik veřejných zájmů – ochranu klimatu, zachování architektonického a kulturního dědictví, energetickou bezpečnost i potřeby vlastníků mít ekonomicky udržitelný provoz.

Publikace nabízí konkrétní doporučení, jak postupovat při návrhu úsporných opatření na jednotlivých částech stavby – od střechy přes fasádu a okna až po technické systémy. Důraz je kladen na respekt k hodnotám památkové ochrany, stavebně-fyzikální souvislosti, kvalitu vnitřního prostředí i na zachování původního architektonického výrazu budovy. Součástí příručky je rovněž přehled legislativních požadavků souvisejících se snižováním energetické spotřeby a ochranou nemovitých kulturních památek. Zároveň se věnuje zpracování kom-

plexního energetického konceptu, který je základem pro úspěšnou renovaci. Nechybí ani konkrétní příklady dobré praxe, kdy se podařilo propojit citlivou obnovu architektonické kvality s výrazným snížením energetické náročnosti.

Na zpracování metodické příručky se podíleli odborníci z Centra pasivního domu, kteří mají s renovací těchto budov praktické zkušenosti. „Chtěli jsme vytvořit praktický dokument ve stravitelném rozsahu, ne obsáhlé vědecké dílo. Nechtěli jsme definovat, která opatření jsou tabu, nebo říkat vlastníkovi, co přesně má dělat. Prezentujeme celou šíři možností a přístupů, které se dají realizovat. Zaměřili jsme se především na souvislosti, tedy jak se jednotlivá opatření vzájemně ovlivňují. Cílem bylo, aby se investor rychle zorientoval a mohl se odpovědně rozhodnout, kterou cestou se nakonec vydá. Klíčem k úspěchu je pro něj sestavení energetického konceptu a dostat k jednomu stolu a diskusi všechny zúčastněné – investora, architekta, projektanta, energetického specialistu, odborníky i pracovníky památkové péče – a společně hledat vyvážené řešení,“ vysvětluje Michal Čejka, technický expert Centra pasivního domu a autor metodické příručky. „I přes všechna možná omezení je možné u architektonicky a historicky cenných budov dosáhnout na úspory v rozpětí 20–60 % a díky promyšlenému návrhu splnit i energetickou třídu B, tedy velmi úspornou,“ doplnil Michal Čejka.

Vydávaná publikace nepředbíhá podmínky rozhodnutí nebo závazných stanovisek orgánů státní památkové péče. Zejména při obnově kulturních památek musí dojít k individuálnímu posouzení návrhu a stejně tak při změně stavby jinak památkově chráněných budov. Doporučujeme proto předem se v takových případech obrátit na odborná pracoviště Národního památkového ústavu. ●

► SVJ a bytová družstva mohou získat při opravě bytového domu bonus pro nízkopříjmové vlastníky bytů

Do oprav bytových domů se mohou pouštět nejen obce, ale i společenství vlastníků jednotek, bytová družstva, fyzické či právnické osoby. Pro ně je v Nové zelené úsporám připravena až padesátiprocentní dotace. Ještě výhodnější podmínky čekají na společenství vlastníků jednotek (SVJ) a bytová družstva. Nejenže získají dotaci zálohově, výsledná dotace může být ještě navýšena o bonus pro nízkopříjmové vlastníky bytů, který jim usnadní finančně se podílet na nákladné renovaci domu.

Program vychází vstříc i společenstvím, kdy dohoda vlastníků nemusí být vždy jednoduchá. Důvodem odkládání důležitých renovací bytových domů bývá často nutnost schválení všech úprav a rozpočtu

či úvěru způsobem zakotveným ve stanovách bytového domu. Obvykle je potřebný souhlas většiny nebo všech vlastníků bytu či družstevního podílu. „Jsme si vědomi složitosti rozhodovacích procesů společenství vlastníků, zejména v případech, kdy majitelé bytů spadají do kategorie nízkopříjmových domácností a navýšení příspěvků do fondu oprav za účelem renovace domu je často existenčně ohrožuje,“ konstatuje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman a doplňuje: „Proto jsme nastavili parametry dotace tak, aby domácnostem s nižšími příjmy nebylo nutné platby do fondu oprav výrazně navýšovat.“

Společenství vlastníků jednotek nebo bytové družstvo ve své žádosti o dotaci na rekonstrukci domu doloží počet vlastní-

ků, jejichž domácnosti splňují podmínky nízkopříjmovosti, a počet sociálních bytů. „Investiční podpora bude navýšena o bonus, který může dosáhnout částky až 150 tisíc korun za každou nízkopříjmovou domácnost či sociální byt. Výše bonusu závisí na rozsahu realizovaného zateplení a na podlahové ploše těchto bytů. Vlastníkům s nižšími příjmy by se díky tomuto příspěvku měsíční příspěvky na fond oprav neměly nijak významně navýšovat. Dotace bude poskytnuta zálohově, i to pomůže v rozhodování, zda a kdy se do rekonstrukce pustit,“ vysvětlil ministr životního prostředí Petr Hladík. „Nově mezi nízkopříjmové domácnosti řadíme kromě seniorů, lidí pobírajících příspěvek na bydlení a hendikepovaných (čtři stupeň invalidity) také ty, kteří pobírají přídavek na dítě,“ uvedl ministr Petr Hladík. ●

► NÁVOD: Jak postupovat při renovaci bytového domu

1. Sběr informací

Zateplení bytového domu se obvykle plánuje na třicet a více let a podobný projekt se řeší jen jednou za život, takže se nevyplatí tento proces podcenit. Společenství vlastníků anebo bytová družstva by se v první řadě měla obrátit na Energetické konzultační a informační středisko (EKIS) či na jiného specialistu v oblasti energetických úspor. Ve střediscích EKIS poskytují kvalifikovaní energetičtí specialisté základní energetické poradenství bezplatně, mohou doporučit i vhodný dotační program a vysvětlit postup a způsob podání žádosti o dotaci.

2. Energeticko-ekonomická studie

Po základní konzultaci je dalším krokem nechat zpracovat energeticko-ekonomickou studii, která zahrnuje soubor stavebních i energetických opatření včetně jejich orientačních nákladů, dotační možnosti, financování a návratnosti investice. Tuto studii by měl vždy zpracovávat odborný energetický specialista se zaměřením na energetiku objektů nebo případně autorizovaný inženýr se zaměřením na stavby, který se postará o návrh vhodných stavebních úprav nebo odstranění vad nemovitosti. Po zpracování energeticko-ekonomické studie se její výsledky představí na domovní schůzi, kde se navrhovaná opatření schválí.

3. Projektová dokumentace a žádost o dotaci

Dalším krokem je zpracování projektové dokumentace příslušnou autorizovanou osobou, která bude řešit mimo jiné i specifikace materiálů a technické detaily. Na základě projektové dokumentace a nezbytného rozpočtu získáte představu o ceně zateplení a nepřekvapí vás nečekané vícepráce. Obvykle se ve spolupráci projektanta a energetického specialisty zpracuje a podá žádost o dotaci.

4. Technický dozor stavebníka – stavební povolení

Po zpracování energeticko-ekonomické studie a projektové dokumentace je dalším krokem stavební povolení od příslušného stavebního úřadu. Po získání „kulatého razítka“ stavebního úřadu je potřeba zajistit technický dozor stavebníka – v případě čerpání dotace je potřebné zajistit autorizovanou osobu, ideálně v oboru pozemní stavby.

5. Výběr realizační firmy

Následuje výběr realizační firmy nebo firem. Vždy by se mělo jednat o stavební společnost s tradicí v oboru, s referencemi a s vlastními zaměstnanci a při jejím výběru by se v první řadě nemělo hledět pouze na cenu, ale i na to, jakou firmu poskytuje záruku na zhotovené dílo a také aby dílo bylo dlouhodobě funkční.

Realizační firma by také měla vždy využívat certifikované a prověřené stavební materiály. Na stavební práce by měl zhotovitel poskytovat záruku, a to určitě delší než zákonnou v délce dvou let. Výběr nejlevnější nabídky nemusí být vždy nejvýhodnější. Doporučujeme oslovit více dodavatelů, zjistit si reference a zejména uzavřít kvalitní písemnou smlouvu k předmětu díla.

6. Realizace opatření

Zajištěný technický dozor stavebníka dohlíží na průběh celé realizace a po jejím dokončení zhotovitel předá také dokumentaci odpovídající skutečnému provedení včetně stavebního deníku a veškerých zkoušek, atestů, prohlášení o shodě a revizí. Po podání žádosti na příslušný stavební úřad je vydán kolaudační souhlas.

7. Proplacení dotace

Po kolaudaci je nutné doložit provedená energetická opatření včetně zprávy technického dozoru, fotodokumentaci a další doklady dle schválené žádosti o dotaci a tím umožnit její proplacení. Zároveň začíná běžet již zmíněná záruka o dílo, kterou garantuje zhotovitel. Časem se potvrdí přínos energetických opatření a také správný výběr realizační firmy.

Tachov: Zateplení bytového domu

Sdružení vlastníků jednotek se rozhodlo zateplít bytový dům z osmdesátých let. Koncový řadový dům má osm bytových jednotek ve čtyřech podlažích. Energetické úspory spočívaly v zateplení pláště budovy kontaktním zateplovacím systémem, vyměnila se také některá okna a balkonové dveře.

Kraj: Plzeňský
Příjemce podpory: SVJ Žižkova ulice, Tachov
Výše podpory: 1 409 904 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Veselí nad Lužnicí: Komplexní zateplení

Z kancelářské budovy vznikl přístavbou dvou pater bytový dům s byty. Budova byla komplexně zateplena, všechny stavební výplně otvorů jsou řešeny v trojskle. Na všech oknech koupelen, chodby a oken v suterénu jsou instalovány předokenní žaluzie. Každý byt má vlastní rekuperační jednotku. Vytápění je řešeno tepelným čerpadlem země-voda s vrty.

Kraj: Jihočeský
Příjemce podpory: Daniel Šimák
Výše podpory: 3 925 382 Kč

Horní Slavkov: Renovace domu z padesátých let

Bytový dům vyrostl na přelomu padesátých a šedesátých let. Je v něm 24 bytových jednotek ve třech podlažích. Během revitalizace dostal objekt kompletní novou zateplenou obálku. Vyměnila se také všechna okna za sedmikomorová trojsklenná. Byla zateplena podlaha půdy, dům byl obkopán a sokl zateplen.

Kraj: Karlovarský
Příjemce podpory: Společenství pro dům Dlouhá, Horní Slavkov
Výše podpory: 5 203 166 Kč

Malečov: Zateplení bytového domu

Dům s jedním částečně zapuštěným podlažím a třemi nadzemními podlažími byl postaven v šedesátých letech. Při rekonstrukci byla kompletně zateplena obálka domu včetně výměny oken na schodišti, sklepních oken a vstupních dveří. Zateplena byla i střešní konstrukce a vnitřní strop.

Kraj: Ústecký
Příjemce podpory: SVJ Malečov
Výše podpory: 980 498 Kč

Ostrava-Hrabůvka: Revitalizace bytového domu

Bytový dům má čtyři nadzemní a jedno podzemní podlaží, je v něm celkem dvánáct bytů. Postaven byl v roce 1965. Bylo provedeno zateplení obvodového a střešního pláště, podlahy, ošetření tepelných mostů. Vyměnila se okna za trojsklenná, dům dostal nové vchodové dveře.

Kraj: Moravskoslezský

Příjemce podpory: Společenství vlastníků domu Tlapákova, Ostrava-Hrabůvka
Výše podpory: 1 929 536 Kč

Moravská Třebová: Obnova fasády

Čtyřpodlažní bytový dům se třemi nadzemními podlažími a suterénem z pálených cihel prošel rekonstrukcí. Kompletním zateplením konstrukcí a střechy se kromě energetických úspor zabránilo další degradaci fasády.

Kraj: Pardubický
Příjemce podpory: Společenství vlastníků domu Dr. Janského, Moravská Třebová
Výše podpory: 1 864 850 Kč

Liberec: Obnova bytového domu

Zděný bytový dům se dvěma vchody o čtyřech podlažích má sedmnáct bytových jednotek. Revitalizace domu zahrnovala zateplení obálky kontaktním zateplovacím systémem a zateplení stropní konstrukce pod nevytápěnou půdou volně loženou izolací.

Kraj: Liberecký
Příjemce podpory: Společenství vlastníků jednotek Rumjancevova, Liberec
Výše podpory: 1 098 590 Kč

Hradec Králové: Zateplení a oprava fasády

Chybějící omítky a nerovné povrchy fasády bytového domu byly vyspraveny a vyrovnané. Následným zateplením došlo ke zlepšení celkového stavu. Byly prodloužena životnost, nedochází k přímému působení povětrnostních podmínek na nosné konstrukce a byla snížena celková spotřeba tepla na vytápění.

Kraj: Královéhradecký
Příjemce podpory: Společenství vlastníků jednotek, Hradec Králové
Výše podpory: 3 279 672 Kč

► MŽP má pro obce v plánovaném Národním parku Křivoklátsko připraveno 100 milionů korun

Křivoklátsko se od ledna příštího roku stane pátým národním parkem Česka. Ministerstvo životního prostředí proto vyčlenilo 100 milionů korun, které pošle obcím, v jejichž katastru se tato mimořádně cenná lokalita nachází.

Foto: Shutterstock/paelzerbu

Obce mohou peníze využít například na zlepšení infrastruktury, zvelebení veřejných prostor, sanaci skalních masivů, na efektivnější sběr odpadu či spolufinancování projektů financovaných z evropských a národních prostředků. O dotaci až 10 milionů se mohou začít hlásit od 1. července 2025.

Příroda Křivoklátska je krajina bohatých listnatých lesů uprostřed Čech. Řeku Berounku a její přítoky v hlubokém údolí lemuji skalnaté svahy se suťovými lesy a vzácné stromy tisu červeného. Vyskytuje se zde výjimečné množství druhů rostlin a živočichů a bohatství v podobě milionů let starých zkaženčin. Proces vyhlášení Národního parku Křivoklátsko zahájilo Ministerstvo životního prostředí na podzim roku 2022. Ten by měl být na 16 % nejceněnějšího území stávající chráněné krajinné oblasti.

„Obce v národních parcích jsou důležitým článkem a partnerem v ochraně našich nejceněnějších přírodních památek a ekosystémů. Do jejich rozvoje dlouhodobě investujeme ve snaze zlepšit kvalitu života místních lidí, napomoci udržitelnému rozvoji obcí, zlepšovat zázemí pro návštěvníky a rovněž podpořit informovanost o ochraně přírody. Nyní chceme tuto členou finanční pomoc nabídnout i obcím z Křivoklátska. Ty budou moci podporu využít například na obnovu zeleně, vodních prvků a veřejného prostranství či na budování cest, chodníků, cyklostezek nebo také parkovišť. Oblasti podpory jsme přizpůsobili jejich potřebám, tedy peníze pošleme právě tam, kde obce předpokládají v souvislosti s vyhlášením národního par-

Křivoklátsko nepředstavovalo pro občany hrozbu, ale bylo pro ně příležitostí. Vyhlášením dotační výzvy, která je jedním z prvních krůčků k cíli, držíme slib,“ řekl místopředseda výboru pro životní prostředí a zemědělství Dan Jiránek.

Podporu obcím a subjektům působícím na území národních parků poskytuje MŽP z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR pravidelně od roku 2010. Za tu dobu bylo vyhlášeno již třináct výzev, v nichž dostaly obce k dispozici 1,585 miliardy korun.

Obce, případně jejich dobrovolné svazky a společenství, na jejichž katastrálním území se předpokládá vyhlášení NP Křivoklátsko, mohou peníze využít na širokou škálu úprav, kterými zvelebí zázemí jak pro své občany, tak pro návštěvníky. Mohou se pustit například do úpravy či obnovy zeleně, vodních prvků a veřejného prostranství, pořídit mobiliář, veřejné WC, boxy na jízdní kola, vybudovat či zrekonstruovat cesty, chodníky, cyklostezky, parkoviště, ale i zlepšit třídění komunálního odpadu. Investice jim umožní financovat také stavbu požární nádrže, sanaci skalních masivů, ale i zřídit a vybavit informační centrum. A kromě dalšího mohou peníze využít na projektovou přípravu či spolufinancování projektů schválených v rámci dotačních titulů financovaných z prostředků EU a národních prostředků (např. OPŽP, NPO, Modernizační fond, IROP).

„Snažili jsme se o to, aby výzva co nejlépe reflektovala potřeby regionu. Návštěvy obcí a jednání s jejich zástupci o potřebách regionu probíhaly již od jara loňského roku, k finální podobě výzvy jsme v březnu uspořádali pro obce na Křivoklátsku dva semináře,“ popisuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR, který žádosti vyřizuje.

Žádosti o podporu bude Státní fond životního prostředí ČR přijímat od 1. července letošního roku do 7. ledna 2026 (případně do vyčerpání alokace). Podpořené projekty musí být dokončeny do 31. prosince 2028. ●

Obce se mohou pustit například do úpravy či obnovy zeleně, vodních prvků a veřejného prostranství, pořídit mobiliář, veřejné WC, boxy na jízdní kola, vybudovat či zrekonstruovat cesty, chodníky, cyklostezky, parkoviště, ale i zlepšit třídění komunálního odpadu...

► Obce oceněné Zelenou stuhou si mezi sebou rozdělí 33 milionů korun na zlepšení životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí navyšuje o třetinu finanční odměnu, kterou si mezi sebou v následujících třech letech rozdělí obce oceněné titulem Zelená stuha.

Včerstvě vyhlášené dotační výzvě ministerstvo vyhradilo z Národního programu Životní prostředí na roky 2025 až 2027 celkem 33 milionů korun. Určeny jsou pro držitele ocenění Zelená stuha za inspirativní projekty s mimořádným přínosem pro ochranu životního prostředí.

„Téměř každá obec u nás se dnes potýká s důsledky změny klimatu, ať už jde o sucho, nebo nebezpečí povodní. Právě proto chceme podpořit ty, které na to reagují konkrétními kroky – třeba obnovou zeleně, budováním vodních prvků nebo úpravou veřejných prostranství. Zelenou stuhou oceníme nejzajímavější inspirativní projekty v oblasti životního prostředí a obce následně podpoříme finančně, aby je mohly realizovat,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík.

Ministerstvo životního prostředí podporuje držitele Zelené stuhy každoročně, ve výzvě číslo 10/2025 je však oproti předchozím letům několik novinek. Došlo k navýšení celkové alokace ze 21 na 33 milionů korun, tedy na každý rok připadne vítězům dohromady 11 milionů korun. Zároveň se zvýšila i maximální výše podpory, kterou může každá oceněná obec získat.

„Chceme ocenit a povzbudit zejména menší obce, které se i přes omezené rozpočty aktivně zapojují do ochrany přírody a péče o krajinu. Navýšili jsme proto finanční dotaci jak pro vítěze krajských kol, tak pro celostátní vítěze. Obce oceněné v krajských kolech soutěže dostanou na svůj projekt až 800 tisíc korun, celostátní vítězové dokonce

Foto: archiv SFŽP ČR

až 1,1 milionu korun s možností získat dalších 300 tisíc korun na účast v mezinárodní soutěži Entente Florale Europe,“ upřesňuje ministr Hladík.

Z těchto prostředků mohou obce například vysadit zeleň, revitalizovat veřejná prostranství, vybudovat vodní prvky, vyměnit nepropustné povrchy za propustné a realizovat i mnoho dalších opatření, které povedou ke zlepšení životního prostředí a adaptaci na změnu klimatu.

Finance lze využít i na environmentální vzdělávání a nově se podpora rozšířila také na spolufinancování projektů z evropských fondů či přípravu dokumentů, které obce potřebují z titulu ochrany životního prostředí nebo pro realizaci dotačních projektů, jako jsou studie zeleně, pasporty, projektové dokumentace, analýzy či průzkumy.

„Výzvu jsme upravili podle aktuálních potřeb obcí. MŽP je garantem a podporovatelem tohoto ohodnocení a poskytuje vítězům cenu ve formě finanční dotace. Organizaci s podporou ministerstva zajišťuje Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu.

► O soutěži Vesnice roku a ocenění Zelená stuha

Soutěž Vesnice roku, během níž se Zelená stuha udílí, vznikla v roce 1995 a každoročně oceňuje obce, které aktivně pečují o svůj rozvoj, kulturní dědictví, komunitní život a životní prostředí. Zelená stuha je jedním z tematických ocenění, které se uděluje obcím za výjimečnou péči o životní prostředí a krajinu. MŽP je garantem a podporovatelem tohoto ohodnocení a poskytuje vítězům cenu ve formě finanční dotace. Organizaci s podporou ministerstva zajišťuje Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu.

Letošní ročník soutěže Vesnice roku byl vyhlášen v únoru v Senátu Poslanecké sněmovny ČR. Vítěz bude znám 20. září a jeho vyhlášení proběhne v obci, která zvítězila v loňském ročníku, tedy ve Vacově v Jihočeském kraji. Do soutěže se mohly přihlásit všechny obce, tedy i města a městyse, s maximálně 7 500 obyvateli, které mají zpracovaný vlastní strategický dokument zabývající se rozvojem obce. V minulém roce se do soutěže přihlásilo celkem 196 obcí ze všech krajů Česka.

Foto: archiv SFŽP ČR

► Stovky projektů pomáhají přírodě. Další budou přibývat

Od vypsání prvních výzev v projektovém schématu Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) na konci roku 2022, které byly administrovány v režimu tzv. zjednodušených metod vykazování, uplynul již nějaký čas.

Do nových výzev připravujeme rozšíření možností, na které lze čerpat dotaci, a jelikož je v současné době zrealizováno už několik stovek projektů, v tomto článku bychom se o novinky a ukázkové projekty s čtenáři Priority rádi podělili.

Na základě zkušeností s podanými projekty a díky zpětné vazbě od zájemců o dotační titul jsme oproti prvním výzvám zavedli několik změn, které umožní komplexnější řešení pro danou lokalitu a vznik rozmanitějších projektů z hlediska zájmů ochrany přírody.

Zásadní je nová možnost podpory odstranění nepůvodních druhů dřevin

s průměrem nad 10 cm na řezné ploše ve volné krajině ve výzvách ve specifickém cíli (SC) 1.3. Odstranění vzrostlých stromů, které znehodnocují biotop zvláště chráněných druhů (ZCHD), je nově možné i ve SC 1.6 napříč podaktivitami zaměřenými na podporu ZCHD. Lákavou pobídkou je též navýšení dotace veškerých činností v SC 1.6 na 100 % s výjimkou budování návštěvnické infrastruktury a malých vodních nádrží.

Od nových výzev (červenec 2025) bude možné nově zakládat tzv. stepping stones, tzn. menší vhodná území mimo jádrové lokality výskytu ZCHD, jež umož-

ňují dočasné útočiště a migraci druhů, na které je projekt zaměřen. Zároveň se rozšíří možnost likvidace invazních a expanzivních druhů. Druh a vhodný postup likvidace bude nově určovat příslušný orgán ochrany přírody (OOP). Další novinkou je podpora mobilních zábran dočasně instalovaných podél komunikací nebo kolem stavenišť s cílem zabránit vstupu obojživelníků do těchto prostor a tím jim umožnit bezpečný přesun na místa rozmnožování. ●

JAROSLAV CIHELKA
AOPK ČR

VRCHOSLAVICE: LOKÁLNÍ BOKORIDOR ÚSES

Velký zájem ze strany žadatelů je o podporu projektů týkajících se zakládání biocenter a biokoridorů Územního systému ekologické stability (ÚSES), které jsou podporovány ve výši 100 % způsobilých výdajů. Příkladem může být realizace lokálního biokoridoru ÚSES v katastru obce Vrchoslavice.

Vrchoslavice, obec uprostřed úrodné Hané, je obklopena zemědělskou půdou. I z toho důvodu byl zpracován plán společných zařízení komplexních pozemkových úprav, který v krajině vytváří hlavní zelené osy v návaznosti na přirozené migrační trasy zvěře např. podél vodních toků nebo polních cest.

V lednu 2023 podala obec Vrchoslavice žádost o dotaci na založení lokálního biokoridoru LBK 6, který se nacházel výhradně na obecních pozemcích s ornou půdou. Na celkové ploše 1 ha bylo provedeno zatravnění. Následovala výsadba autochtonních dřevin. Kostrou zakládaného remízu byly stromy jako javor, habr, třešeň, dub nebo lípa. Výsadbové schéma mezi stromy doplnily keře jako hloh, líska, brslen či řesetlák, svída nebo šípek. Celkem byla v rámci projektu podpořena výsadba 3 650 keřů a 520 stromů.

K výsadbě sice došlo již na jaře 2024, ale projekt stále probíhá, protože součástí žádosti o dotaci byla i následná péče o dřeviny po dobu dvou let, což dramaticky zvýší úspěšnost ujmání vysazených rostlin.

Přidanou hodnotou projektu je skutečnost, že i okolní obce, např. Pavlovice u Ko-

Výsadby stromů v bujícím lučním porostu

jetína, jdou stejnou cestou a na území ve svém správním obvodu realizují i pomocí dotací poskytovaných AOPK ČR navazující skladebné prvky ÚSES, čímž vzniká propojená funkční síť pro migraci a útočiště volně žijící zvěře na rozsáhlé ploše. Vegetační kryt zároveň pomůže zmírnit negativní dopady nadcházející klimatické změny, která se projeví vysycháním půdy, erozí či teplotními výkyvy.

► Založení vybraných prvků ÚSES v k. ú. Vrchoslavice

Příjemce dotace: obec Vrchoslavice
Dotace EU: 4 301 668 Kč
(100 % způsobilých výdajů)
Realizace: 2024–2026

OBNOVA ZÁMECKÉHO PARKU KAČINA

Důležitou součástí poskytovaných dotací je podpora péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ), respektive ZCHD. Inspirující ukázkou využití dotace je obnova areálu zámeckého parku Kačina, kde se nachází přírodní památka, jež je současně evropsky významnou lokalitou soustavy Natura 2000.

Firma Stromotom podala žádost o podporu projektu, který byl zaměřen na posílení předmětů ochrany tohoto chráněného území, zejména zvláště chráněných druhů xylofágního hmyzu, např. lesáka rumělkového a páchníka hnědého a jeho biotopu. Primárním cílem bylo arboristické ošetření stávajících vzrostlých dřevin za účelem péče, obnovy a zlepšení dochovaného stavu přírodního ekosystému s důrazem na potřeby chráněného území vázaných na tyto stromy. Zároveň došlo k prodloužení životnosti prosychajících stromů, které jsou cenným biotopem a současně významným krajinářským prvkem.

Dále byla navržena výsadba původních, zejména kosterních druhů dřevin zámeckého parku, aby byla zajištěna kontinuita výskytu

předmětů ochrany, až stávající vzrostlé dřeviny budou postupně zasychat a rozpadat se. V té době už budou mladé výsadby dostatečně mohutné, aby převzaly úlohu útočiště od stávajících dřevin.

V rámci projektu bylo na ploše 19 ha podpořeno ošetření 201 stávajících, převážně mohutných stromů a výsadba 41 nových stromů včetně následné tříleté péče.

► Péče o vegetační prvky rostoucí mimo les v PP Kačina a EVL Kačina

Příjemce dotace: STROMOTOM, s. r. o.
Výše a míra dotace: 1 298 862 Kč (90 % způsobilých výdajů, nově podpora 100 %)
Realizace: 2025–2027

Arboristicky ošetřené vzrostlé stromy a nové výsadby v parku zámku Kačina

NOVÁ TŮŇ V ŘEZINÁCH

Kromě zeleně je u žadatelů velkým favoritem i budování tůň a mokřadů. V tomto případě byla pro ukázkou zvolena tůň v Řezinách.

Dotčená lokalita se nachází na sever od obce Radomyšl v jižních Čechách. Pozemky pro výstavbu tůně se nachází v mírně svažitém terénu. Před vyhloubením tůně zde byla podmačená lokalita částečně využívána jako pastvina, v menší míře jako orná půda. Území bývalo po vydatnějších deštích silně podmačené, což činilo problémy při jeho zemědělském obhospodařování, navíc tudy protékala občasná vodoteč, kterou byla dotována hladina podzemní vody.

V lednu 2023 požádal pan Michal Nepodal, majitel většiny dotčených pozemků, o dotaci na zbudování průtočné tůně. Část stržené ornice byla použita na terénní modelace v okolí budovaného vodního prvku, část byla odvezena na dočasnou deponii k pozdějšímu rozproštění a zapravení zaoráním. Zemina z výkopku byla využita na stavbu sypané hutněné hráze, díky níž došlo ve vhodné morfologii terénu k vybudování podstatně rozlehlejší vodní plochy o výměře 4 220 m² při maximální hladině. Voda v tůni pochází především z podzemní vody, dotována je však též z původní vodoteče, která do tůně nyní ústí. Nejnížší místo tůně je v hloubce 1,5 m, aby nedošlo k promrznutí celého vodního objemu a umožnilo se tak přezimování řady organismů.

Vodní prvek poskytne útočiště řadě na vodu vázaných druhů. Zároveň pomůže při zpomalení

Tůň v Řezinách. V popředí zpevněná přelivná hrana

odtoku a zadržení vody v krajině, jelikož se zbudováním tůně zvýšila retenční schopnost lokality, která bude důležitá při zachytávání především bleskových intenzivních srážek, kdy se většina dešťové vody nestačí vsáknout a zachytí se právě ve vodním prvku. Naopak při extrémním suchu je předpoklad, že díky dostatečnému objemu a hloubce nedojde k úplnému vyschnutí a vodní hladina bude příznivě ovlivňovat lokální mikroklima, z čehož bude profitovat i na přilehlých pozemcích pasoucí se dobytek.

► Tůň v Řezinách

Příjemce dotace: Michal Nepodal
Výše a míra dotace: 2 726 919 Kč (100 % způsobilých výdajů)
Realizace: 2024

► Domov pro seniory v Moravských Budějovicích otevřel novou přístavbu

Dům sv. Antonína, domov pro seniory v Moravských Budějovicích zřizovaný Kongregací Milosrdných sester sv. Karla Boromejského, má novou přístavbu.

Nové otevřená přístavba Domu sv. Antonína je pětipodlažní budova s kapacitou 84 lůžek. Klientům nabízí moderní ubytovací prostory s 40 převážně dvoulůžkovými pokoji. „Náplní naší každodenní práce je zajišťovat pro obyvatele domova co největší komfort a se stejným cílem jsme se pustili i do plánování přístavby. Proto má každý pokoj své vlastní sociální zázemí a většina pokojů i terasu či balkon do zahrady. Pro maximální pohodlí v chladných měsících jsme ubytovací prostory vybavili podlahovým vytápěním. Vybudovali jsme také velkorysé společné prostory. Každé podlaží má svou společenskou místnost s výstupem na přilehlou terasu,“ popisuje generální představená Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského Ancilla Doležalová. Přístavba bude novým zázemím pro obyvatele domova, kteří se do ní přesouvají ze stávající budovy. Ta projde rekonstrukcí s plánovaným zahájením ještě v letošním roce. Po jejím dokončení vedení počítá se vznikem specializovaného domova se zvláštním režimem pro lidi trpící Alzheimerovou nemocí právě v této druhé budově.

Spojení péče o lidi i planetu

Přístavba za více než 160 milionů korun nabízí nejen moderní zázemí a maximální komfort pro klienty, ale také šetří přírodu. Vedle komfortu pro obyvatele domova klade přístavba důraz také na ekologii a udrží-

Foto: DSVAMB

telnost. Vytápění objektu zajišťují moderní tepelná čerpadla. Budova má také zelenou střechu se speciálními nádržemi, které zachycují dešťovou vodu a umožňují její opětovné využití ke splachování toalet, což významně snižuje spotřebu pitné vody. „Přístavba Domu sv. Antonína je krásným příkladem toho, jak lze spojit péči o lidi s péčí o naši planetu. Chytré ekologické proky zde žádným způsobem nesnižují pohodlí těch, kteří dům obývají, přitom ušetří jak přírodní zdroje, tak provozní náklady,“ vysvětluje Petr Hladík, ministr životního prostředí. Ministerstvo stavbu dotovalo částkou 67 milionů korun.

Celková investice do stavby nové budovy činila přibližně 140 milionů korun. K tomu přibyl spojovací krček s původním objektem za 8 milionů a vnitřní vybavení za necelých 14 milionů. Kromě dotací z Ministerstva životního prostředí přístavbu finančně podpořil také Kraj Vysočina částkou 20 milionů a město Moravské Budějovice částkou 10 milionů korun. „Poptávka po kvalitních sociálních

zařízeních nejen pro seniory je skutečně vysoká. Dům sv. Antonína, který k takovým zařízením rozhodně patří, má dlouhodobě stoprocentní obsazenost. Jeho přístavba přináší moderní, důstojné a současně ekologicky šetrné prostředí a jsme vděční, že můžeme lidem na Vysočině služby v takových podmínkách nabídnout,“ říká Jiří Horký z Kraje Vysočina.

Plány do budoucna: rozšíření kapacity a specializovaná péče

Obyvatelé domova se do nových prostor přestěhovali v druhé polovině května. Kapacita domova se dokončením přístavby zatím nezvýšila, do budoucna to ale provozovatelé mají v plánu. Původní budova, z níž se klienti přesunuli do nových prostor, nezustane nevyužitá. „Již v letošním roce má začít rekonstrukce stávajícího objektu, ve kterém plánujeme zřídit domov se zvláštním režimem, určený pro klienty s Alzheimerem či jiným typem demence. Tím se celková kapacita Domu sv. Antonína výhledově navýší,“ uvádí ředitel Domu sv. Antonína Petr Žák. ●

► Muzeum slavnostně zahájilo rekonstrukci těžní věže

V areálu Podkrušnohorského technického muzea v Mostě-Kopistech začala rekonstrukce těžní věže.

Velké plány má před sebou hornický skanzen Podkrušnohorské technické muzeum v areálu bývalého hlubinného dolu Julius III v Kopistech. V letošním roce začne rozsáhlá rekonstrukce jámové budovy s těžní věží, jejíž součástí jsou i unikátní Thomsonovy zdvojené výtahy. Uzavře se tím celý prohlídkový okruh, který bude možné absolvovat téměř jako skuteční horníci – od převlékárny přes lampárnu po fárání pod zem.

Rekonstrukce se bude týkat jak samotné budovy, tak strojů a zařízení v interiéru. A tak se návštěvníci v budoucnu mohou těšit, že spatří oběh vozů, které dopravovaly narubané uhlí na povrch, roztočit by se měla i kola těžní věže, v nově vytvořené kleci bude možné díky audiovizuální technice zažít pocity při fárání pod zem, součástí projektu je také oprava budovy, v níž je jedna z prvních expozic hornického skanzenu – simulovaná štol. Thomsonovy zdvojené pomocné výtahy, jimiž se dopravovaly vozy s uhlím na povrch a prázdné zase pod zem, pocházejí z roku 1910 a vyrobeny byly ve Škodových závodech v Plzni přímo na míru dolu Julius III.

Rekonstrukce objektu těžní věže a její zpřístupnění veřejnosti si vyžádá nákla-

dy ve výši téměř 75 milionů korun, většinu z nich pokryje dotace z Operačního programu Spravedlivá transformace, část potom dotace města Mostu, která pomůže muzeu uhradit jeho povinnou spoluúčast na financování projektu.

Oběh vozů, těžní věž i Thomsonovy zdvojené výtahy, jejichž rekonstrukce by měla být ukončena v roce 2027, ale i další části skanzenu jsou od roku 2001 prohlášeny za kulturní památku. Ucelený soubor industriální architektury a technického zařízení bývalého dolu Julius III je dokladem vyspělé úrovně dolování hnědého uhlí v osmdesátých letech devatenáctého století v severočeském regionu. ●

► Desítky miliard pomáhají Středočeskému kraji s modernizací energetiky, šetrnějším hospodařením s vodou a úsporami

Ministerstvo životního prostředí předložilo během květnového jednání vlády v Kutné Hoře aktuální informace o dotačních programech realizovaných ve Středočeském kraji. **Ten je velmi úspěšný v čerpání podpory z evropských dotací.**

ZOperačního programu Životní prostředí (OPŽP) čerpá z Česka nejvíce, výše příspěvků dosahují 6,8 miliardy korun. A dokonce téměř 15 miliard korun získal kraj z Modernizačního fondu na nízkoemisní energetiku.

„Středočeský kraj je nejúspěšnějším regionem jak podle počtu projektů, tak podle objemu příspěvků z Evropské unie. Nejvíce podpořených projektů směřuje ve Středočeském kraji na hospodaření s vodou, výstavbu a modernizaci čistíren odpadních vod nebo nové zdroje pitné vody. Aktuálně jde o sumu za více než 2,9 miliard. Stejně tak jsou úspěšné velké firmy v regionu, které díky výnosům z emisních povolenek investují do modernizace svého provozu nebo výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík.

Ke konci dubna bylo v programu OPŽP 2021–2027 administrováno celkem 689 projektů ze Středočeského kraje v celkové výši zhruba 11 mld. korun příspěvku EU. Příkladem je třeba vybudování polopodzemních kontejnerů na tříděný odpad v Časlavi. Z podpořených projektů minulého období OPŽP 2014–2020 ve Středočeském kraji lze jmenovat například zateplení Střední zemědělské školy v Časlavi, navýšení separace odpadů v Kutné Hoře nebo projekt zaměřený na revitalizaci koryta Losinského potoka.

Ve Středočeském kraji žije 1,46 milionu obyvatel. To z něj dělá nejvíce zalidněný

kraj Česka a zároveň je to kraj s největší rozlohou. Středočeský kraj zaujímá první místo v počtu schválených projektů a je na předním místě také v objemu získaných příspěvků. Z evropských programů je to OPŽP 2021–2027, Program LIFE a Modernizační fond včetně Nové zelené úsporám.

„Právě v Nové zelené úsporám jsou středočeské domácnosti velmi úspěšné. Na snížení energetických úspor rodinných i bytových domů získaly od roku 2021 skoro 11 miliard korun. Jen v poslední etapě od letošního února to představuje více než 340 milionů korun na komplexní renovace, dále na menší zateplení nebo výměnu oken, instalace domácí solární elektrárny či výměny neekologických zdrojů tepla,“ dodává Hladík.

Středočeský kraj má také úspěšné projekty v Modernizačním fondu, který podporuje investice do modernizace energetiky a zlepšování energetické účinnosti. Fond je financován z dražeb emisních povolenek v EU a investuje především do energetiky, průmyslu i dopravy a snižování energetické náročnosti budov.

Nejvíce podpořených projektů směřuje ve Středočeském kraji na hospodaření s vodou, výstavbu a modernizaci čistíren odpadních vod nebo nové zdroje pitné vody.

► Aquapark a škola v Uherském Hradišti dostanou fotovoltaiku

Město Uherské Hradiště připravuje rekonstrukci střechy aquaparku. **Oprava se bude týkat částí střechy nad hlavním plaveckým bazénem, dětským bazénem a wellness zónou.** Tyto části jsou již technicky nevyhovující a vykazují některé lokální defekty. Práce nijak neomezí provoz aquaparku.

Rekonstrukce nebude spočívat pouze v nápravě současného technického stavu. Střechy budou zároveň připraveny na instalaci fotovoltaičké elektrárny, která se uskuteční ještě v letošním roce. „Necháme opravit defekty, protože při větších deštích docházelo k občasnému zatékání. Zároveň ale bude provedeno i dodatečné zateplení střešní konstrukce pro zlepšení tepelně-technických vlastností. Nové budou také střechy vpusti a opravy se dotknou i uzemňovací soustavy,“

popsala rozsah prací místostarostka Marcela Čechová. Práce budou probíhat za běžného provozu a od svého zahájení potrvají tři měsíce.

Rekonstrukce je důležitá i z hlediska plánované výstavby fotovoltaičké elektrárny (FVE) na objektech aquaparku. Současně město plánuje výstavbu FVE i na budově Základní školy Sportovní. Nová fotovoltaička v aquaparku doplní stávající termické

Právě žadatelé ve Středočeském kraji patří mezi nejaktivnější a nejúspěšnější, celkově na projekty získali 15 miliard korun. Velký podíl na tom mají především velké teplárenské projekty v lokalitě Mělník (paroplynové zdroje, zařízení na energetické zpracování odpadu) nebo v Mladé Boleslavi (ŠKO-Energo). Poza to nejsou ani projekty zaměřené na dekarbonizaci průmyslu, z nichž největším je vybudování nové jednotky polymerizace ve Spolane Neratovici. Dalších více než 320 projektů čerpalu přes jednu miliardu korun na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Příspěvek získaly i projekty energetických úspor v památkově chráněných nebo architektonicky cenných budovách, například Svätý Jan pod Skalou nebo kulturní dům v Mladé Boleslavi. Modernizační fond také podpořil dvanáct projektů zaměřených na výstavbu nových budov základních a mateřských škol celkem ve výši přes 1,2 miliardy korun.

Další podpora plyne z Národního programu Životní prostředí, který je částečně financován z Národního plánu obnovy, peníze plynou také z evropského programu LIFE. Například Němčice u Kolína jsou součástí pilotního projektu LIFE WILL – Voda v krajině a půdě, který se zabývá problematikou sucha a dopady změny klimatu na krajinu. ●

solární panely a její výkon bude přibližně 170 kWp. Na škole pak bude instalována elektrárna o výkonu 77 kWp.

Předpokládané náklady na instalaci fotovoltaiky činí 7,82 milionu korun u aquaparku a 3,1 milionu korun u ZŠ Sportovní. Město počítá s financováním prostřednictvím dotace z Modernizačního fondu v souhrnné výši 3,48 milionu korun. „K projektu se aktuálně zpracovává příslušná dokumentace nutná k samotné realizaci. Než bude vyřízena, chceme mít střechy připravené,“ dodala místostarostka Čechová.

Cena samotné rekonstrukce střech aquaparku činí 7,41 milionu korun. „Rekonstrukci střechy bereme nejen jako nutnost zlepšit její současný stav, ale využíváme ji k tomu, abychom aquapark posunuli o krok dál. Připravujeme ho na instalaci fotovoltaičké elektrárny, která pomůže snížit náklady na provoz, což je s ohledem na budoucnost důležitá investice,“ uvedl starosta Stanislav Blaha. ●

Nové využití našla bývalá kotelna na sídlišti ve Velkých Losinách. Zchátralou budovu nechala obec rekonstruovat. Sloužit bude jako technické zázemí obce.

VELKÉ LOSINY: KOTELNA SLOUŽÍ JAKO ZÁZEMÍ TECHNICKÝCH SLUŽEB

„Než jsme se pustili do rekonstrukce, byl to objekt, který se skoro nevyužíval. Byl prázdný, ve špatném stavu,“ popisuje starostka Velkých Losin Jana Fialová. V obci se tak rozhodli, že z objektu udělají pracovní zázemí pro své zaměstnance. Něco takového totiž citelně chybělo.

„Líbilo se nám, že je to místo vlastně v centru, relativně dobře dostupné na všechny strany. Vybudovali jsme tam dílnu, garáž, denní místnost a další zázemí pro naše zaměstnance. Nyní se objekt dennodenně využívá a od našich lidí máme dobré ohlasy,“ dodává starostka.

Kromě samotné funkčnosti také oceňuje, že už zchátralá budova nedělá městu ostudu. „Objekt na sídlišti byl dlouhodobě prázdný, pustnul. Kdo přijížděl vlakem, tak si ho nemohl nevšimnout, což pro lázeňské město nebyla dobrá vizitka. S renovací jsme spokojeni, objekt efektivně využíváme,“ dodává starostka.

Kotelna dříve zásobovala teplem přilehlé sídliště, sloužila v šedesátých a sedmdesátých letech.

V bývalé kotelně se kromě dvou garážových hal nachází šatny, toalety, sprchy nebo kuchyňka. Budova je energeticky úsporná, obec na rekonstrukci získala dotaci z Národního plánu obnovy.

Dodavatelská firma vyměnila všechna původní okna za nová plastová, s lepšími

vlastnostmi. Pořídila se nové vstupní dveře a vrata. Vnější obvodové zdivo bylo opatřeno kontaktním zateplovacím systémem se strukturovanou omítkou. Vedle energeticky úsporných opatření se také dělaly nové rozvody elektřiny, ústředního topení a vzduchotechniky. ●

O OBCE

S obcí Velké Losiny je pevně spjata bohatá historie a velké množství historických památek a zajímavostí. Obec patří k nejstarším v šumperském okrese a její vznik se datuje rokem 1351, kdy zdejší fara připadla k litomyšlskému biskupství. Dějiny obce jsou dlouhodobě spojeny s rodem Žerotínů, kterým od druhé poloviny patnáctého století patřila obec nejprve jako zástava, ale od roku 1507 již jako pevná součást jejich majetku. Od tohoto období do současnosti vyrostly v obci její nejvýznamnější historické dominanty, mezi které patří zámek, ruční papírna, farní kostel, církevní a světské stavby a lázně. V Losinách stojí nádherný renesanční zámek s arkádovým nádvořím a věží, lázně s termálním koupalištěm a unikátní ruční papírna – to jsou hlavní důvody, které lákají turisty k návštěvě.

Ústecký a Moravskoslezský kraj si rozdělí 650 milionů na regeneraci brownfieldů a podporu kultury a sportu

Ministerstvo životního prostředí finančně podpoří projekty v tzv. uhelných regionech zaměřené na obnovu území přímo zasažených těžbou.

Foto: archiv SFŽP ČR

Jedná se o podporu v oblasti kultury, sportu a rekreace nebo také projektů na regeneraci brownfieldů pro veřejně prospěšné účely. O finanční příspěvek mohou od 29. května žádat školy, církve, nadace, spolky, obce, kraje, výzkumné i veřejnoprávní instituce a další. Dvě výzvy z Operačního programu Spravedlivá transformace jsou určeny pro Ústecký a Moravskoslezský kraj.

„Uhelné regiony podporujeme dlouhodobě. Nyní jsme se zaměřili na obnovu území po těžbě hnědého i černého uhlí, aby se z nich co nejdříve stala místa, která budou plně sloužit svým účelům. Ať už to jsou kulturní památky, nebo rekreační areály, venkovní sportoviště či koupaliště. V Ústeckém i Moravskoslezském kraji se snažíme minimalizovat sociální, hospodářské i environmentální dopady transformace a nenechat ležet ladem ani brownfieldy, které tu po ukončení těžby uhlí zůstaly. Chceme, aby zdejší obyvatelé měli stejné pracovní možnosti a pod-

mínky k životu i trávení volného času jako v jiných krajích naší země. Proto jsme připravili podporu v celkové výši 650 milionů korun, z toho 450 milionů korun pro Ústecký kraj a 200 milionů pro kraj Moravskoslezský. Tyto peníze pomohou s obnovou zasažených území,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík.

Výzvy zaměřené na obnovu těžbou zasažených konkrétních území mají pomoci Ústeckému a Moravskoslezskému kraji podpořit projekty v oblasti kultury, sportu, veřejných služeb či rekreace a také s obnovou brownfieldových lokalit. Výzva pro Karlovarský kraj zatím nebyla vyhlášena spolu s ostatními, protože se o její podobě ještě jedná. Její vyhlášení se tak může uskutečnit v průběhu roku. „Obě výzvy umožňují žadatelům například získat podporu ve výši až 40 % z celkových způsobilých výdajů na sport a rekreaci, konkrétně na výstavbu a modernizaci multifunkčních rekreačních areálů, jako jsou

pláže, kempy, tábořiště, přírodní koupaliště a výletišť, či na výstavbu a modernizaci venkovních sportovišť,“ vysvětluje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Cílem obou výzev nazvaných „Obnova území – Veřejné služby, kultury, sportu, rekreace II“ je umožnit krajským regionům řešit negativní dopady transformace na klimaticky neutrální ekonomiku. „Maximální míra podpory pro další aktivity v oblasti regenerace brownfieldů a pro kulturní projekty hornického dědictví může dosáhnout až 90 % z celkových způsobilých výdajů,“ doplňuje ministr Hladík informace k financování projektů. „Ke kulturním aktivitám v rámci výzvy patří výstavba a modernizace muzeí, galerií či expozic, dále také oprava a zachování kulturních památek, výstavba a modernizace kulturních a komunitních center, domů a návštěvnických nebo informačních středisek,“ dodává ministr.

Cílovou skupinou výzvy jsou obyvatelé území přímo zasaženého těžbou v rámci Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Žádat mohou například veřejné výzkumné instituce, školy, obce a dobrovolné svazky obcí, kraje, nadace, spolky, obecně prospěšné společnosti, obchodní společnosti, příspěvkové organizace či veřejnoprávní instituce a další. Příjem žádostí v obou krajích probíhá do 6. ledna 2026 elektronicky prostřednictvím portálu IS KP21+.

„Spravedlivá transformace je příležitostí k celkové modernizaci ohrožených regionů a zvýšení kvality života jejich obyvatel. Umožňuje nám jejich revitalizaci v pravém slova smyslu. Cílem připravených výzev jsou jak zřízení celoročně volné a veřejně přístupných sportovišť, tak třeba zřízení komunitního centra, muzea nebo galerie, kde součástí může být i kavárna, nebo podpora regenerace brownfieldových ploch na park či jiné veřejné prostranství,“ uzavírá vrchní ředitel sekce ekonomiky životního prostředí Jan Kříž z MŽP komentářem k tomu, jak budou prostředky z Operačního programu Spravedlivá transformace využity na podporu regionů, průmyslu, podniků i konkrétních lidí, které přechod na nízkou emisní ekonomiku zasáhne nejvíce. ●

V Mostě otevřeli nové hřiště, další se staví

V severočeském městě otevřeli na začátku června nové hřiště. Další chtějí mít hotové ještě letos.

Mosteckí sportovci a veřejnost mají další důvod k radosti. Město otevřelo víceúčelové hřiště v parku Šibeník. Bylo dokončeno již před několika týdny, čekalo se na kolaudaci. Moderní hřiště umístěné hned vedle skateparku bude sloužit

široké veřejnosti a nejmenším sportovcům. V rámci otevření se odehrál ukázkový zápas mladých fotbalistů do osmi let. Plocha na míčové hry umožní bezplatné sportování během dne. Ráno se otevře a večer zavře.

Další hřiště v Mostě začali stavět v ulici Pionýrů, v místech mezi areálem Vysoké školy finanční a správní a sousedními travnatými plochami. Bude také volně přístupné veřejnosti, která jej bude využívat pro malou kopanou, basketbal, volejbal nebo nohejbal či tenis. Sportoviště bude mít měkký povrch a bude oploceno do výšky čtyř metrů. Přístup k němu naváže

ze severní strany na stávající chodník, vedlejší vstup bude z jihu. Technickou zajímavostí bude způsob likvidace dešťové vody, který zajistí vsakovací systém na pozemku města.

Hřiště rozšíří kvalitní sportovní a volnočasové vyžití pro širokou veřejnost, podpoří zdravý životní styl a zlepši dostupnost sportovní infrastruktury v dané lokalitě. Přispěje ke zkvalitnění veřejného prostoru, podpoře komunitních aktivit a posílí atraktivitu prostředí pro obyvatele města.

Oba projekty jsou financovány z Operačního programu Spravedlivá transformace. ●

► KRKONOŠE BĚHEM OBNOVY LESŮ MĚNÍ SVOU TVÁŘ

Krkonošský národní park se i s ochranným pásmem rozkládá na 55 000 hektarech na území okresů Trutnov, Semily a Jablonec nad Nisou. Společně s polským národním parkem tvoří největší chráněnou přírodní oblast ve střední Evropě. Projekt Obnova samořídících funkcí lesních ekosystémů KRMAP v podmínkách trvalé imisní zátěže se tu za finanční podpory z OPŽP zaměřil na obnovu a podporu biodiverzity lesních společenstev na území parku.

Oblast Krkonošského národního parku byla v minulosti opakovaně zatěžována vysokým spadem imisních škodlivin, což následně vedlo k velkoplošnému odumírání dospělých porostů a vzniku rozsáhlých a převážně stejnověkých porostů s převahou smrku ztepilého a borovice pokroucené. V porostech byly využity i některé druhy introdukovaných dřevin, jejichž výskyt není v porostech v národním parku žádoucí, ale v době výsadeb měly rozhodující vliv na úspěšnost zalesnění holin. V Krkonoších je z tohoto období nejvíce zastoupen smrk pichlavý.

Bylo potřeba vytvořit ekologicky stabilní porosty

Hlavním záměrem pro vznik skutečného projektu proto bylo posílení ekologické stability lesních porostů a pozvolná přeměna

nepůvodních smrkových monokultur, často vysázených na poimísniích holinách, na strukturně bohaté lesy. „Myšlenka spočívala v postupném zvyšování rozrůzněnosti porostů napodobením přírodních procesů,“ vysvětluje Irena Kohlová, odborná pracovnice z Oddělení péče o lesní

ekosystémy při Správě KRMAP. Připomíná, že cílem projektu byla obnova a podpora biodiverzity lesních ekosystémů Krkonoš jako nezbytného předpokladu pro jejich stabilitu a pro obnovu jejich samořídících funkcí. „V podmínkách trvalé imisní zátěže je nutné procesy

V době před realizací projektu se na území KRMAP vyskytovaly převážně nepůvodní monokultury s příměsí introdukovaných dřevin. Takový stav byl však naprosto nevhodný ve vztahu k přirozeným podmínkám daného typu ekosystému.

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
93 775 985 Kč

Dotace z EU
89 997 397 Kč

na území ponechávaném samovolnému vývoji podpořit cíleným managementem člověkem pozměněných lesních porostů, které je obklopují,“ objasňuje.

V praxi tedy lesníci pro ověření účinnosti vybraných managementových aktivit přistoupili k realizaci výchovných zásahů s proměnlivou intenzitou a právě s myšlenkou rozrůzněnosti unifikovaných smrkových poimísniích porostů realizovali projekt s názvem Obnova samořídících funkcí lesních ekosystémů KRMAP v podmínkách trvalé imisní zátěže, podpořený prostředky z Operačního programu Životní prostředí (EFRR).

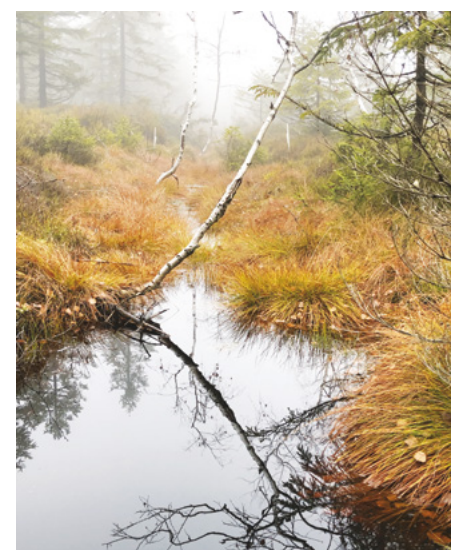
„S původním nápadem přišel tehdejší náměstek ředitele Správy KRMAP a vedoucí Odboru péče o ná-

rodní park Otakar Schwarz,“ popisuje počátky projektu Irena Kohlová. Otakar Schwarz je dodnes významnou osobností spojenou se správou a výzkumem lesních ekosystémů v KRMAP. Otakar Schwarz se zabýval obnovou a ochranou přirozených funkcí lesních ekosystémů a monitorováním zdravotního stavu lesů. Je autorem celé řady publikací zaměřujících se na problematiku managementu ochrany a obnovy lesních ekosystémů v Krkonoších.

Celý projekt koordinovala Správa KRMAP. Na realizaci projektu se podíleli odborní pracovníci Oddělení péče o lesní ekosystémy, zaměstnanci územních pracovišť

Správy KRMAP, externí odborníci v oblasti lesnictví, ekologie a ochrany přírody, vědecko-výzkumní pracovníci a odborníci z české akademické obce.

Při přípravě projektu se vycházelo z řady vědeckých podkladů, odborných studií a dat získaných dlouhodobým sledováním stavu lesního prostředí v Krkonoších. Lesníci tak získali detailní informace o stavu lesních ekosystémů v KRMAP a o vlivech dlouhodobé imisní zátěže jako základ pro samotnou realizaci projektových aktivit. Mezi hlavní podklady patřila dlouhodobá monitoringová data, která dokumentovala vysoké depozice škodlivých látek a jejich vliv na lesy.

Porosty, které nebyly v lokalitě původní, představovaly ohrožení pro faunu a flóru, která vyžaduje pro svou existenci přirozená stanoviště horských lesů. Přítomnost nevhodné skladby vegetace vedla ke snižování odolnosti porostů vůči škodlivým biotickým i abiotickým vlivům, zhoršování hydrologických a živinových poměrů v půdě a zhoršování podmínek pro existenci původních druhů živočichů, zejména tetřívka obecného.

Projekt zahrnoval šest dílčích cílů, které se zaměřovaly na realizaci konkrétních opatření vedoucích ke stabilizaci lesních ekosystémů v Krkonoších. Těmi byly efektivní realizace opatření na podporu biodiverzity a stability lesních ekosystémů národního parku a lesů určených pro ochranu a podporu biodiverzity v ochranném pásmu, zjištění reakce složek lesních ekosystémů na managementové zásahy různé intenzity v podmínkách imisní zátěže a následný návrh a realizace efektivních opatření v lokalitách s nejvyšší imisní zátěží, vytvoření vhodných biotopů pro předmět ochrany ptačí oblasti Krkonoše tetřívka obecného, zajištění dostatečného množství tlejícího dřeva v různých stádiích rozkladu jako biotopu pro velké množství organismů, stanovení aktuální horní hranice lesa a její dynamiky v KRMAP a nakonec také pořízení technologie pro dlouhodobý efektivní monitoring vývoje lesních ekosystémů jako ověření účelnosti a účinnosti realizovaných opatření jako nezbytný předpoklad pro případnou modifikaci managementu lesních ekosystémů.

„V rámci projektu byla realizována opatření, která pomáhala nejen obnovit přirozený charakter lesů, ale také chránit stanoviště cenných druhů, například tetřívka obecného. Spoluprací s odborníky a využitím moderních metod managementu se tak lesníci snažili

vrátit lesům jejich původní dynamiku a zlepšit odolnost vůči současným environmentálním tlakům,“ shrnuje podstatu projektu Irena Kohlová.

Projekt byl ukončen v září roku 2023. V plánu je opakování sledování stavu jednotlivých složek prostředí v určitém, střednědobém intervalu. Pro relevantnost šetření a vyhodnocení dat a pro zajištění vysoké míry validity porovnávaných výstupů se jako optimální intervaly jeví pět, ideálně deset let.

„Tento projekt je zajímavým příkladem, jak přírodní procesy a cílené zásahy mohou společně podpořit obnovu ekosystémů i v náročných podmínkách imisního znečištění ze-

jména ze sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století,“ uzavírá Irena Kohlová příběh jednoho z mnoha krkonošských projektů, na jehož financování se OPŽP podílel. Opatřeními realizovanými v rámci projektu bude zajištěna trvalá existence předmětů ochrany EVL Krkonoše a biotopů pro předměty ochrany PO Krkonoše.

Kromě samotné obnovy lesů se projekt věnuje také monitoringu a adaptivnímu managementu, což umožňuje průběžné vyhodnocování účinnosti přijatých opatření a případné návrhy změn s cílem maximalizovat pozitivní vliv na biodiverzitu. ●

Cílem managementu se stala záchrana, obnova a podpora biodiverzity lesních ekosystémů a zvýšení stability lesních porostů. Jednou z klíčových součástí aktivit je rekonstrukce lesních porostů do stavu druhovou, prostorovou i věkovou skladbou odpovídajícího lesům přírodě blízkým a zároveň zohledňujícího současnou a předpokládanou imisní zátěž.

Hranice lesa v Krkonoších stoupá

Jedním z cílů projektu Obnova samořídících funkcí lesních ekosystémů KRMAP v podmínkách trvalé imisní zátěže bylo stanovení aktuální horní hranice lesa. Ta se ale vlivem rychlého oteplování v posledních desetiletích mění. Postupuje směrem k nejvyšším oblastem hor, zhruba o půl výškového metru za rok. „Jde možná o jeden z nejviditelnějších projevů klimatické změny v Česku,“ říká Václav Tremel z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

V posledních letech se s týmem vědců vrací na úbočí nejvyšších vrcholů Krkonoše do takzvané přechodové zóny, ekotonu, kde se mění les v alpské bezlesí, aby porozuměl, co se v Krkonoších děje. „Na jižních svazích Velkého kola, v nadmořské výšce zhruba 1 400 metrů, se nacházíme ve střední části přechodové zóny mezi lesem a bezlesem. Při dolní hranici zóny převládá propojený lesní porost, s nadmořskou výškou se fragmentuje, rozpadá se stále více do izolovaných ostrůvků stromů, které jsou při horní hranici již vzácné a nad ní zcela mizí,“ vysvětluje. Nečeká ale, že by Krkonoše v tomto století přerostly lesem.

Na výzkumu spolupracuje Univerzita Karlova se Správou KRMAP. Vědci se zaměřili na lokality, které jsou od sebe vzdálené několik kilometrů ve volném terénu klidových území parku, které nejsou běžnému návštěvníkovi přístupné. Jedním z těchto míst je stráž Vysokého kola.

V „přechodové zóně“ na úbočí Vysokého kola jsou ve vybrané lokalitě tři stanoviště, přičemž první plocha je při dolní hranici zóny, druhá ve střední a třetí při horní hranici.

„Na každé této ploše získáváme řadu informací, například kolik je tam stromů, jak jsou staré, jaké mají rozměry a jak rychle rostou. Toto šetření v místě se periodicky opakuje a vyhodnocují se změny na těchto plochách, které reprezentují to, co se v Krkonoších odehrává. Snažíme se zjistit, jakou má postup horní hranice lesa dynamiku a jestli probíhá všude stejně,“ vysvětluje Václav Tremel.

Horní hranice lesa se ve středních Krkonoších, kde vědci pracují, pohybuje v nadmořské výšce mezi 1 300 až 1 400 metry. Mírně se liší podle toho, jaký je sklon svahu, jak je orientován nebo jaké je tam klima. „Cílem výzkumu je zjistit, jaké jsou vyhlídky na udržení alpského bezlesí v Krkonoších do budoucna v kontextu pokračujícího růstu teplot a s ním souvisejícím vzestupem horní hranice lesa,“ popisuje Václav Tremel.

Alpské bezlesí nebo také arкто-alpínská tundra v nejvyšších partiích Krkonoše představuje jeden z největších klenotů Krkonoše. Ve středoevropském prostoru jde o anomálii, pozůstatek doby ledové. Jsou to vlastně izolované ostrovy severské přírody v jinak převážně lesem pokryté krajině, kde našla útočiště řada endemických druhů či druhů reliktních vyskytujících se ve střední Evropě pouze na hřebenech Krkonoše.

„Na základě informací, které se nám podařilo shromáždit, nepředpokládám, že by v tomto století Krkonoše komplet přerostly lesem. Je tu dost přírodních faktorů, které by tomu měly zabránit,“ říká Václav Tremel. Podle něj například v hustých alpských trávnících a porostech borovice kleče je uchycování semenáčků

smrku relativně pomalé a zároveň se musí tyto semenáčky vypořádat s dalšími nepříznivými faktory, jako je například pro Krkonoše typické silné větrné proudění, které spolu se sněhem a námrazou stromy ve vysokých polohách poškozuje. „Je pravděpodobné, že se tyto unikátní ostrovy alpského bezlesí v příštích desetiletích v Krkonoších zmenší, ale určitě zcela nezaniknou,“ domnívá se.

V ohrožení jsou podle něho bezlesé fragmentované enklávy v nejvyšších partiích Krkonoše, kde už jen mírný vzestup horní hranice lesa může znamenat zánik alpského bezlesí, jako například na Liší hoře, Železném vrchu, Stohu nebo Lysé hoře. „V současnosti jsou téměř ve všech horských regionech nejen v Evropě zaznamenávány vzestupy horní hranice lesa a Krkonoše nejsou výjimkou. Krkonoše ale mají tu nevýhodu, že jsou v porovnání například s Alpami výrazněji nižší a horní hranice lesa je situována velmi blízko k vrcholovým oblastem s alpským bezlesem a stačí málo pro jeho výrazné omezení. Ohroženost bezlesí je tedy velká,“ míní.

Zánik či výrazné omezení alpského bezlesí může mít vliv na výskyt některých druhů rostlin, ale i živočichů, například některých druhů bezobratlých. Lesníci Správy KRMAP pozorují v lesních porostech vliv klimatických změn také v proměně druhové skladby lesů hlavně v nižších a středních lesních vegetačních pásmech. Dopady klimatických změn v lesích lze pozorovat například na rozšíření buků, tyto stromy jsou nyní schopny prosperovat i nad hranicí 1 000 metrů nad mořem. ●

Stovky let nebyly krkonošské lesy v tak dobrém stavu

Lesy v Krkonošském národním parku jsou v nejlepším stavu za posledních několik set let. Podle poslední inventarizace lesů je na území KRMAP téměř 18 milionů stromů. „Křivočarovou kalamitu z minulých let se podařilo v Krkonoších natolik zbrzdit, že by neměla představovat pro krkonošský lesní ekosystém větší riziko,“ poznamenává mluvčí Správy KRMAP Radek Drahný. Od roku 2010 Správa KRMAP ve větší míře zaznamenává některé pozitivní jevy, a to zmlazování lesů a posilování takzvaného spodního patra lesa.

„Naši předkové udělali z dnešního pohledu a se současným poznáním, jak les funguje, mnoho chyb. Mnohé se snažíme odstraňovat a věřím, že naši potomci budou shovívavě hodnotit vše, co dnes podnikáme pro to, aby zdejší lesy byly zdravé a stabilní,“ říká ředitel Správy KRMAP Robin Böhnišch.

Hospodaření v lesích KRMAP je založeno na přirozené obnově místo umělých výsadeb. Rozloha lesů na české straně Krkonoše je zhruba 37 000 hektarů a jsou domovem více než šedesáti druhů dřevin, z nichž převažuje smrk ztepilý.

„Od roku 2010 do současnosti prokazatelně poklesl počet stromů nad sedm centimetrů výčetní tloušťky. Naopak vzrostl absolutní počet stromů nad deset metrů výšky a zároveň absolutní počet jedinců v obnově. Z toho plyne, že lesy se zmlazují a významně nastupuje spodní patro lesa, vytváří se výraznější prostorová struktura,“ uvádí vedoucí odboru péče o národní park Václav Jansa.

Zlepšující se kondice krkonošských lesů je podle něj patrná i z dalších ukazatelů, jako je průměrná zásoba dříví na jeden hektar a zásoba jednoho stromu. Obě hodnoty narůstají i přes pokles počtu stromů. „To je dáno světlostním přírůstkem, který nastupuje při prořezávání porostů a práci s přirozenou obnovou, kdy starší stromy dostávají více světla v korunách a uvolňuje se prostor pro nástup obnovy. Jednoduše řečeno, se světlem stromy znovu rostou, a to i ty staré. V důsledku toho jsou krkonošské lesy blíže k přirozenému stavu, tedy jsou zdravější a stabilnější,“ vysvětluje.

Druhové složení i prostorové rozložení krkonošských lesů v minulosti značně ovlivnil člověk a koncem minulého století pak i znečištěné ovzduší. Do třináctého

století pokrývaly Krkonoše pralesy tvořené hlavně smrkem, jedlí a bukem, poté přišel do hor člověk a začal lesy měnit k obrazu svému. Vytvořil enklávy, louky, pastviny a vytěžené dřevo začal průmyslově využívat. Krkonoše byly v pozdním středověku téměř celé odlesněné s výjimkou těžko přístupného terénu v nejvyšších partiích hor, kde se fragmenty původních lesů dochovaly.

„Lesy zároveň představují živoucí kroniku lidského působení v regionu. Již naši předchůdci si uvědomovali, jak jsou lesy důležité a že jejich stav není vždy optimální,“ říká Radek Drahný a připomíná, že v devatenáctém století působili v Krkonoších a Podkrkonoší lesníci, jejichž práci dnes uznává celá odborná Evropa, například lesmistři Jahnel, Schmid, Cotta, Judeich a Bakesch. „Uvědomovali si nedostatky stavu lesů a prosazovali podobné myšlenky, které realizujeme dnes. Již od poloviny devatenáctého století je patrná snaha o zvýšení zastoupení jedle a buku a naopak snížení zastoupení smrku, omezení pastvy v lesích a zavedení systematického plánování péče o les,“ dodává. ●

Operační program Životní prostředí – VYHLÁŠENÉ

Číslo výzvy a opatření		Ukončení příjmu	Alokace
52	Protipovodňová opatření Přírodě blízká a protipovodňová opatření i projekty pro retenci srážkové vody. Pro vybrané ITI aglomerace	30. 6. 2025	427 000 000 Kč
53	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Pro regiony ITI Olomoucké a Zlínské aglomerace	30. 6. 2025	33 000 000 Kč
54	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Pro regiony ITI Brněnské a Mladoboleslavské aglomerace	30. 6. 2025	173 000 000 Kč
55	Svoz a zpracování odpadu ITI projekty svozu a zpracování odpadu Hradecko-pardubické, Mladoboleslavské, Ústecko-chomutovské a Plzeňské aglomerace	30. 6. 2025	632 000 000 Kč
56	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Revitalizace budov veřejného sektoru s úsporou energie. Pro ITI Karlovarské, Liberecko-jablonecké, Olomoucké a Zlínské aglomerace	30. 6. 2025	237 000 000 Kč
57	Snížení energetické náročnosti veřejných budov Revitalizace budov veřejného sektoru s úsporou energie. Pro ITI Pražské metropolitní oblasti (bez hl. m. Prahy) a Českobudějovické aglom.	30. 6. 2025	236 000 000 Kč
58	Obnovitelné zdroje energie pro veřejné budovy Výstavba a rekonstrukce OZE pro veřejné budovy. V rámci ITI Ostravské, Jihlavské, Olomoucké a Zlínské aglomerace	30. 6. 2025	214 000 000 Kč
67	Průzkum kontaminace životního prostředí Projekty průzkumu rozsahu znečištění horninového prostředí a rizik s ním spojených, včetně návrhu efektivního řešení	29. 4. 2026	150 000 000 Kč
72	Ekologické zátěže Sanace nejzávažněji kontaminovaných lokalit	14. 11. 2025	500 000 000 Kč
73	Vodní a vegetační krajinné prvky Tvorba nových a obnova stávajících přírodě blízkých vodních a vegetačních prvků. Určena je pro méně rozvinuté regiony	30. 6. 2025	400 000 000 Kč
77	Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (méně rozvinuté regiony) Integrované projekty v rámci místního rozvoje CLLD realizovaného prostřednictvím MAS	30. 6. 2025	200 000 000 Kč
78	Energetické úspory ve veřejné infrastruktuře (přechodové regiony) Integrované projekty v rámci místního rozvoje CLLD realizovaného prostřednictvím MAS	30. 6. 2025	200 000 000 Kč
79	Budování infrastruktury potravinových bank Podpora potravinových bank na celém území ČR	4. 1. 2027	50 000 000 Kč
80	Migrační koridory pro živočichy Zprůchodnění migračních překážek pro suchozemské i vodní živočichy	30. 6. 2025	80 000 000 Kč
81	Výstavba nových veřejných budov (pasivní nebo plusové budovy) Výzva je určena pro ITI Pražské metropolitní oblasti (vyjma území hl. města Prahy) a ITI Jihlavské aglomerace	16. 6. 2025	136 000 000 Kč
82	Ochrana půdy Zavádění půdoochranných technologií	30. 6. 2025	60 000 000 Kč

Operační program Životní prostředí – AOPK ČR

Číslo výzvy a opatření		Ukončení příjmu	Alokace
9	Podpora přírodě blízkých opatření v krajině a sídlech Přírodě blízké vodní prvky, vegetační a krajinné prvky, sídelní zeleň a další opatření	30. 6. 2025	400 000 000 Kč
10	Podpora přírodních stanovišť a druhů a péče o nejcennější části přírody a krajiny Péče o přírodní stanoviště a chráněná území, omezení invazních druhů, návštěvnická infrastruktura	30. 6. 2025	200 000 000 Kč
14	Zpracování studií a plánů Studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny, zpracování plánu ÚSES	31. 10. 2025	50 000 000 Kč

SLEDUJTE SOCIÁLNÍ SÍŤ

STÁTNÍHO FONDU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR
A UŽ VÁM NIC NEUNIKNE!

X – denně nejnovější výzvy, novinky, akce a zprávy z oboru
LinkedIn – statistiky, krajská pracoviště, aktuální nabídky pracovních a služebních míst, zprávy a novinky
youtube.com – podrobné videonávody, spoty k zajímavým tématům, záznamy webinářů a další...
Instagram – akce, aktualita úspěšné projekty

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Operační program Životní prostředí – PLÁNOVANÉ

Číslo výzvy a opatření		Zahájení příjmu	Alokace
83	Úprava lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich stability	17. 9. 2025	150 000 000 Kč
84	Veřejná zeleň Revitalizace sídelní zeleně ve veřejném prostoru	16. 7. 2025	200 000 000 Kč
85	Zpracování studií a plánů Studie systému sídelní zeleně, územní studie krajiny a plány územního systému ekologické stability	17. 9. 2025	30 000 000 Kč
86	Zachytávání srážkových a šedých vod a jejich další využití Technologie pro akumulaci, úpravu a rozvod srážkových vod či šedých vod ve veřejných budovách	16. 7. 2025	800 000 000 Kč
87	Protipovodňová opatření Projekty péče přírodní stanoviště. Žadatelé jsou resortní organizace MŽP	13. 8. 2025	100 000 000 Kč
88	Systémy předpovědi a varování před povodněmi a suchem Budování a modernizace komplexního systému předpovědní služby zahrnující včasné výstrahy na celostátní úrovni	1. 10. 2025	110 000 000 Kč
89	Obnova stability svahů Stabilizace a sanace extrémních svahových nestabilit vzniklých v důsledku přírodních jevů	13. 8. 2025	150 000 000 Kč
90	Péče o významné části přírody a krajiny Péče o různé druhy přírodních stanovišť, například tůň, rašeliniště, prameniště, malé vodní nádrže, vodní toky a jejich nivy	30. 7. 2025	20 000 000 Kč
91	Péče o významné části přírody a krajiny Projekty péče přírodní stanoviště. Žadatelé jsou resortní organizace MŽP	30. 7. 2025	100 000 000 Kč
92	Prevence škod způsobených šelmami a dravci Pomoc podnikajícím chovatelům hospodářských zvířat v režimu podpory de minimis, aby mohli zabezpečit svá stáda	16. 7. 2025	10 000 000 Kč
93	Prevence škod způsobených šelmami a dravci Týká se škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů. Pomoc chovatelům hospodářských zvířat, aby mohli zabezpečit svá stáda	16. 7. 2025	20 000 000 Kč
94	Záchranné stanice pro živočichy Modernizace záchranných stanic a center pro ohrožené druhy živočichů	1. 10. 2025	80 000 000 Kč
95	Systémy pro posuzování a vyhodnocení znečištění ovzduší Pořízení a modernizace systémů pro posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění ovzduší a systémů pro archivaci a zpracování jejich údajů	24. 9. 2025	500 000 000 Kč

V návaznosti na čl. 18 odst. 2 a odst. 5 Obecného nařízení, týkající se mid-term přezkumu a přidělení částky flexibility, může u uvedených výzev dojít k posunu termínu jejich vyhlášení.

Národní program Životní prostředí

Číslo výzvy a opatření		Ukončení příjmu	Alokace
NPO 1/2024	Energetická osvěta a dotační poradenství Zajištění poradenství a administrativní podpora pro žadatele v rámci NZÚ Light	31. 12. 2025	600 000 000 Kč
5/2024	Výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích Zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma	31. 12. 2026	95 000 000 Kč
13/2024	Krajinné prvky Tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur	30. 6. 2025	400 000 000 Kč
14/2024	Ochrana ozonové vrstvy a klimatického systému Snížení pravděpodobnosti vypouštění fluorovaných skleníkových plynů a látek poškozujících ozonovou vrstvu Země do ovzduší	31. 12. 2025	30 000 000 Kč
15/2024	Péče o krajinné prvky Péče o vybrané krajinné prvky evidované v LPIS jako ekologicky významné prvky	31. 3. 2026	100 000 000 Kč
3/2025	Čištění odpadních vod v krasových oblastech Zlepšení kvality povrchových a podzemních vod v krasových oblastech CHKO Český kras a CHKO Moravský kras	31. 12. 2026	200 000 000 Kč
4/2025	Odstranění stavebních materiálů s obsahem azbestu (pro zemědělce) Podpora ekologického odstraňování střešních krytin a krovů s obsahem azbestu u zemědělských objektů	1. 6. 2026	100 000 000 Kč
5/2025	Větrací systémy s rekuperací tepla Opatření eliminujících nadměrné koncentrace CO ₂ a teplotní diskomfort ve školských budovách	31. 12. 2025	100 000 000 Kč
6/2025	Domovní čistírny odpadních vod Soustavy DČOV do kapacity 50 EO v oblastech, kde není možnost připojení ke stokové síti zakončené ČOV	6. 1. 2027	300 000 000 Kč
7/2025	Biologická likvidace komárů Systému monitoringu komárů a analýz pro opatření k předcházení komářích kalamit pomocí moderních technologií	14. 7. 2025	20 000 000 Kč
NPO 8/2025	Energetické úspory veřejných budov Energeticky úsporné renovace pro vlastníky veřejných budov, primárně s využitím obnovitelných zdrojů energie	31. 10. 2025	300 000 000 Kč
9/2025	Národní park Křivoklátsko Zlepšení životního prostředí a kvality života občanů v obcích na území plánovaného národního parku	1. 7. 2025 - 7. 1. 2026	100 000 000 Kč

Modernizační fond

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
TRANSGov 1/2024	Modernizace dopravy (I. kolo)	31. 7. 2025	15 000 000 000 Kč
	Energetické úspory osobní železniční dopravy formou pořízení nových železničních vozidel		
ENERG ETS 1/2024	Modernizace zdrojů, technologií a zařízení v průmyslu v EU ETS	30. 6. 2025	15 000 000 000 Kč
	Modernizace zdrojů energie a výrobních a zpracovatelských technologií v průmyslu		
GREENGAS 1/2024	Obnovitelná plyná a kapalná paliva	30. 6. 2025	3 000 000 000 Kč
	Instalace nových elektrolyzérů výroby vodíku a akumulaci elektrické energie do vodíku		
TRANSGov 1/2025	Modernizace vozidel MHD	30. 1. 2026	7 300 000 000 Kč
	Zvýšení podílu vozidel s alternativním pohonem v České republice		
RES+ 1/2025	Fotovoltaické elektrárny 10 kW – 5 MW s vlastní spotřebou	1. 7. 2025 – 30. 1. 2026	3 000 000 000 Kč
	Výstavba fotovoltaických elektráren do 5 MW k výrobě energie pro vlastní spotřebu		
RES+ 3/2025	Fotovoltaické elektrárny na veřejných budovách	1. 7. 2025 – 30. 1. 2026	1 000 000 000 Kč
	Instalace fotovoltaických elektráren na veřejných budovách		
RES+ 4/2025	Nové komunální a komunitní FVE na budovách, pozemcích a další infrastrukturu	1. 7. 2025 – 30. 1. 2026	1 000 000 000 Kč
	Sdružené komunální a komunitní projekty výstavby nových fotovoltaických elektráren s instalovaným výkonem do 1 MWp		

Operační program Spravedlivá transformace

	Číslo výzvy a opatření	Ukončení příjmu	Alokace
KVK / 19 ULK / 20 MSK / 21	Řemeslné inkubátory	6. 1. 2026	50 000 000 Kč
	Podpora vzniku řemeslných dílen	6. 1. 2026	300 000 000 Kč
		6. 1. 2026	200 000 000 Kč
KVK / 25 ULK / 26 MSK / 27	Obnova území – příroda a krajina	6. 1. 2026	60 000 000 Kč
	Individuální projekty na obnovu přírody a krajiny	6. 1. 2026	250 000 000 Kč
		6. 1. 2026	225 000 000 Kč
KVK / 28 ULK / 29 MSK / 30	Obnova území – infrastruktura	30. 6. 2025	60 000 000 Kč
	Výstavba a modernizace komunikací pro cyklisty, zpřístupnění lokalit s přírodní, kulturní nebo technickou hodnotou	30. 6. 2025	120 000 000 Kč
		30. 6. 2025	275 000 000 Kč
KVK / 31 ULK / 32 MSK / 33	Vzdělávání ve firmách	6. 1. 2026	60 000 000 Kč
	Profesní vzdělávání a rekvalifikaci zaměstnanců ve firmách zasažených transformací	6. 1. 2026	500 000 000 Kč
		30. 6. 2026	360 000 000 Kč
Výzva I.	Úvěr transformace pro Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj	31. 12. 2026	3 370 000 000 Kč
	Bezúročné úvěry Národní rozvojové banky na podporu investičních aktivit malých a středních podnikatelů		
MSK / 34	Obnova území – strategické brownfieldy	31. 3. 2026	500 000 000 Kč
	Příprava projektové dokumentace a budování technické infrastruktury pro projekty tzv. strategických brownfieldů		
ULK / 58	Posílení sociální stability v Ústeckém kraji	6. 1. 2026	400 000 000 Kč
KVK / 59	Výzva pro obce na podporu vzdělávání a zaměstnanosti mladých lidí	6. 1. 2026	150 000 000 Kč
ULK / 60	Kulturní a kreativní centra	30. 6. 2025	460 000 000 Kč
KVK / 62 ULK / 63	Zájmové vzdělávání a osvěta	31. 12. 2025	25 000 000 Kč
	Vzdělávací a osvětové programy související s klimatickou změnou a možnosti adaptace regionu	31. 12. 2025	25 000 000 Kč
MSK / 64		31. 12. 2025	40 000 000 Kč
ULK / 66	Infrastruktura pro další vzdělávání	13. 6. 2025	150 000 000 Kč
ULK / 68	Výzva navazuje na podporu z IROP a doplňuje ji širší nabídkou podpory např. pro domy přírody, ekocentra, střediska volného času, domy dětí a mládeže a další		
	Podpora výzkumu a vývoje v Ústeckém kraji	1. 9. 2025	800 000 000 Kč
MSK / 76	Konektivita škol II	31. 12. 2025	140 000 000 Kč
ULK / 77	Výzva pro ZŠ a SŠ na podporu jejich vnitřní konektivity a připojení k internetu	31. 12. 2025	300 000 000 Kč
ULK / 79	Veřejné služby, kultura, sport, rekreace II	6. 1. 2026	450 000 000 Kč
MSK / 80		6. 1. 2026	200 000 000 Kč
ULK / 85	Koncepce a příprava projektů II	31. 10. 2025	20 000 000 Kč
MSK / 86		31. 10. 2025	30 000 000 Kč

Výzvy na řemeslné inkubátory:

nové možnosti podpory a více času na přípravu

Výzvy určené k podpoře řemesel, kreativity a inovací z Operačního programu Spravedlivá transformace prošly důležitými úpravami. Nově získávají žadatelé delší čas pro přípravu žádostí a více flexibility v režimu veřejné podpory.

Nově je příjem žádostí u výzev prodloužen až do 6. ledna 2026. Žadatelé tak mají dostatek času na přípravu kvalitních projektů. Zároveň se prodlužuje čas na fyzickou realizaci projektů, a to až do 31. prosince 2028, což znamená prodloužení o celých dvanáct měsíců.

Projekty způsobilé pro tuto výzvu lze z důvodu jejich zaměření financovat pouze v režimu veřejné podpory. Původní záměr řídicího orgánu bylo podporovat projekty splňující podmínky čl. 56 GBER, případně umožnit podporu projektů v režimu de minimis. S ohledem na charakter předložených projektů a jejich nastavení přistoupil řídicí orgán k rozšíření možnosti poskytnutí veřejné podpory v režimu závazku veřejné služby.

V závislosti na způsobu následného financování provozu lze tedy použít jeden z níže uvedených režimů veřejné podpory:

- veřejná podpora v režimu závazku veřejné služby (tzv. SOHZ) – jedná se o podporu vhodnou pro projekty, které vyžadují dodatečné provozní financování z veřejných zdrojů. Žadatel předloží pověření závazkem veřejné služby ze strany veřejného subjektu – kraje, města – na jehož území působí;
- veřejná podpora v režimu blokové výjimky čl. 56 GBER – vhodná pro projekty, kde

Foto: Shutterstock / Dmytro Sheremeta

je provoz inkubátoru financován výhradně z tržeb za pronájem kapacit;

- veřejná podpora v režimu de minimis – u investičně méně náročných projektů splňujících kritéria přijatelnosti stanovená výzvou lze alternativně využít financování v režimu podpory de minimis. Podpora může být poskytnuta do maxima stanoveného výzvou nebo do maxima dostupného limitu de minimis žadatele (aplikuje se nižší z obou hodnot).

Jaké jsou základní podmínky výzev

- Projekt musí být kombinován s coworkingovým centrem, re-use či redesign dílnou nebo zakázkovou výrobou či službami anebo umožňuje na základě formálního a dlouhodobého vztahu se školou vzdělávání žáků či studentů.
- Pro projekty v režimu SOHZ platí, že musí být zajištěno, že minimálně 50 % plochy je využíváno pouze pro sdílenou dílnu a sdílená dílna bude k dispozici všem zájemcům, kteří o ni projeví zájem. U projektů

Podrobné informace k výzvam včetně příloh a podmínek najdete na webu www.opst.cz.

v režimu čl. 56 GBER je zajištěno, že sdílená dílna bude k dispozici všem zájemcům, kteří o ni projeví zájem. Cena účtovaná za užívání sdílené dílny bude cenou tržní.

- Sdílená dílna musí být dostupná pro relevantní zájemce za transparentních a nediskriminačních podmínek (bez ohledu na zvolený režim podpory). Projekt předloží popis financování provozní fáze projektu.

- V případě podpory projektu v režimu čl. 56 GBER musí být předloženo odůvodnění stanovení výše tržního nájemného za využívání infrastruktury. Projekty v režimu GBER předkládají CBA analýzu dle podmínek definovaných výzvou.

- Odůvodnění výše a zdrojů krytí provozní ztráty je povinné pro projekty financované v režimu SOHZ. V případě režimu podpory SOHZ není zpracovávána CBA analýza.

- V případě projektů v režimu de minimis není zpracovávána CBA analýza.

Kdo může žádat

Do výzev se mohou zapojit obce, kraje, školy, vzdělávací a neziskové instituce i další veřejné subjekty působící v transformovaných regionech. Cílem je podpořit vznik zázemí pro rozvoj řemesel, technického vzdělávání a podnikání. ●

S ohledem na charakter předložených projektů a jejich nastavení přistoupil řídicí orgán k rozšíření možnosti poskytnutí veřejné podpory v režimu závazku veřejné služby.

Foto: archiv SFŽP ČR

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Jimlín: Protipovodňová opatření

V Jimlíně zavedli preventivní protipovodňová opatření spočívající v instalaci lokálního výstražného a varovného informačního systému a následnou digitalizaci povodňového plánu. Jeho cílem je napomoci správnému posouzení povodňového nebezpečí.

Celkové způsobilé výdaje
1 931 678 Kč
Dotace z EU
1 352 174 Kč

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření
Název projektu: Protipovodňová opatření obce Jimlín
Kraj: Ústecký
Okres: Louny
Příjemce podpory: obec Jimlín
Ukončení projektu: 30. 9. 2022

Foto: archiv SFŽP ČR

Draheničky: Oprava rybníku

Cílem projektu je rekonstrukce vodní plochy, která zastává především funkci vodohospodářskou a krajinnotvornou. Opravou vodní nádrže došlo k dalšímu rozvoji mokřadních společenstev a posílení druhové biodiverzity a zvýšil se stupeň ekologické stability v území.

Celkové způsobilé výdaje
1 834 028 Kč
Dotace z EU
1 100 417 Kč

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny
Název projektu: Oprava rybníku Veský v Draheničkách
Kraj: Jihočeský
Okres: Písek
Příjemce podpory: obec Mišovice
Ukončení projektu: 24. 1. 2022

Foto: archiv SFŽP ČR

NÁRODNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Bělkovice-Laštany: Pakt pro klima

Obec si nechala zpracovat akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP). V rámci projektu proběhly dva místní dny pro klima a energii, na kterých bylo osloveno přes 140 osob.

Celkové způsobilé výdaje
1 096 710 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
712 090 Kč

Název projektu: Udržitelná energetika a klima pro obec Bělkovice-Laštany
Kraj: Olomoucký
Okres: Olomouc
Příjemce podpory: obec Bělkovice-Laštany
Ukončení projektu: říjen 2024

Foto: archiv SFŽP ČR

Luběnice: Výsadba stromů

Luběnice vysadily alej Kalvárie, celkově šlo o 62 listnatých stromů ve třech lokalitách obce. V intravilánu bylo vysazeno pět kusů Prunus goudonii schnee, v extravilánu dvacet kusů ovocných dřevin, 24 kusů Quercus robur a 13 kusů Acer pseudoplatanus.

Celkové způsobilé výdaje
250 000 Kč
Dotace ze SFŽP ČR
250 000 Kč

Název projektu: Luběnice – alej Kalvárie
Kraj: Olomoucký kraj
Okres: Olomouc
Příjemce podpory: obec Luběnice
Ukončení projektu: listopad 2022

OPERAČNÍ PROGRAM SPRÁVEDLIVÁ TRANSFORMACE

Haviřov: Modernizace učebny

V Haviřově zmodernizovali stávající a již nevyhovující počítačovou učebnu, která získala nové vybavení. Nově slouží i pro výuku grafiky, programování a práci s robotickými sadami. Rovněž posílili polytechnické vzdělávání prostřednictvím práce s robotickými sadami a 3D tiskárnou.

Název projektu: Gymnázium Haviřov-Město – modernizace učebny
Kraj: Moravskoslezský
Okres: Karviná
Příjemce podpory: Gymnázium, Haviřov-Město
Ukončení projektu: listopad 2024

Foto: Gymnázium Haviřov

Celkové způsobilé výdaje
1 306 042 Kč
Dotace z EU
1 110 135 Kč

Třinec: Modernizace vnitřní konektivity škol

Díky projektu se zlepšila konektivita školy dle standardů konektivit, zvýšila se bezpečnost připojení k internetu a modernizovala se koncová zařízení na dvou základních školách.

Název projektu: Vnitřní konektivita v budovách škol ZŠ Kanada a ZŠ Nebory
Kraj: Moravskoslezský
Okres: Frýdek-Místek
Příjemce podpory: Základní škola a mateřská škola, Třinec, Míru 247
Ukončení projektu: prosinec 2024

Foto: ZŠ a MŠ Třinec

Celkové způsobilé výdaje
3 692 872 Kč
Dotace z EU
3 138 941 Kč

MODERNIZAČNÍ FOND

Praha: Fotovoltaika na výrobní hale

Společnost vyrábějící kabely postavila novou výrobní halu, který spadá do třídy mimořádně úsporných budov s přebytky energie. Pomohla tomu i instalace vlastní střešní fotovoltaické elektrárny, která výrazně snižuje uhlíkovou stopu objektu.

Název projektu: Výstavba fotovoltaické elektrárny PRAKAB Praha Hostivař
Kraj: hl. město Praha
Městská část: Hostivař
Příjemce podpory: PRAKAB Pražská Kabelovna, s. r. o.
Předpokládané ukončení projektu: září 2025

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
25 273 300 Kč
Dotace z ModFondů
4 891 674 Kč

Třinec: Modernizace benzolové stanice

Zlepšením energetické účinnosti pomocí modernizace a rekonstrukce benzolové stanice – parního ohříváče a výměníku tepla v Třineckých železárnách se snížila spotřeba energie.

Název projektu: Benzolka – výměníky tepla – II. etapa
Kraj: Moravskoslezský
Okres: Frýdek-Místek
Příjemce podpory: Třinecké železářny, a. s.
Ukončení projektu: duben 2024

Foto: archiv SFŽP ČR

Celkové způsobilé výdaje
20 118 418 Kč
Dotace z ModFondů
9 053 288 Kč

► BAMBUS: NE VŽDY JE TAK EKOLOGICKÝ, JAK SE ZDÁ BÝT

Foto: Shutterstock/john901

Bambus patří k nejúspěšnějším rostlinným druhům na naší planetě. Roste až neuvěřitelně rychle a v nejrozdílnějších podmínkách, přičemž nejdravější rostliny dosáhnou dospělé výšky méně než za rok. **V honbě za obnovitelnými a trvale udržitelnými materiály se po bambusu sahá stále častěji a v mnoha různých odvětvích.**

Není samo o sobě, že lidé používají bambus už tisíce let. Je důležitým zdrojem potravy jak pro zvířata, tak pro člověka. Je také spolehlivým stavebním materiálem. V Číně a dalších zemích je to dokonce jeden z hlavních stavebních materiálů. Staví se z něj nosné konstrukce a používá se ke vztyčování mostů – a to nejsou jediná využití, která se pro bambus ve stavebnictví naskýtají.

Popularita bambusu roste i v oblasti interiérového designu. Pokrývají se jím podlahy a vyrábí se z něj nábytek a ukazuje se, že jeho vlastnosti se nijak zvlášť neliší od vlastností tvrdého dřeva. Nachází uplatnění i ve výrobě menšího kuchyňského náčiní.

V poslední době bambusová vlákna pronikla i do textilního průmyslu a do drogerie. Představuje trvale udržitelnou alternativu bavlně a z bambusové dužiny se vyrábí toaletní

papír. V některých případech může být i šetrnou a netoxickou alternativou plastu.

V textilu a v drogerii není bambus nejvhodnější ekologickou alternativou

Ovšem trvalá udržitelnost bambusu může být dost relativní záležitostí. Roli v tom hraje několik faktorů. Jedním z nejdůležitějších je, odkud jeho zpracování obnáší velkou

z trvale udržitelného lesnického hospodaření, přichází bambus o značnou část svého zeleného kreditu. Pokud je navíc dopraven na místo použití z místa sklizně vzdáleného několik tisíc kilometrů, jeho ekostopa může být opravdu velká.

Způsob, jak se se sklizeným bambusem následně nakládá, může také do značné míry ovlivnit to, o jak trvale udržitelný materiál jde. Pokud jeho zpracování obnáší velkou

Lidé využívají bambus coby obnovitelný zdroj materiálu už po tisíceletí. Uplatnění pro něj nacházejí v kulinářství i ve stavebnictví. V posledních letech se bambus etabloval i v dalších oborech.

► Pěstování bambusu má své klady i zápory

Samostatnou kapitolou v hodnocení ekologičnosti bambusu je jeho pěstování. Na jednu stranu je stejně přínosný jako všechny zelené rostliny, které na Zemi rostou, a jeho ekologická role je nemalá: pomáhá filtrovat oxid uhličitý a vydávat kyslík zpět do atmosféry. Při sklizni se kořeny bambusu nechávají v zemi a rostlina znovu obroste – nepřestává tedy plnit protierozní funkci a zachovává půdní ekosystém v plné funkčnosti, přičemž není potřeba ho znovu vysazovat.

Na druhou stranu má jeho pěstování ve velkém stejné nedostatky jako například notoricky známé pěstování palmy olejné. Děje se totiž izolovaně, v monokulturách a na úkor biodiverzity a kvůli budoucím bambusovým plantážím jsou mýceny obrovské plochy původních porostů.

Teoreticky je bambus ideální náhradou za panenské dřevo a některé neobnovitelné nebo těžko obnovitelné zdroje. Během krátké doby má velmi vysokou výtěžnost a rozsáhlé portfolio využití. I přesto nemusí být jeho pěstování a způsob využití pro prostředí, ve kterém žijeme, až tak šetrné, jak by se na první pohled zdálo.

spotřebu vody a energie, pak by vhodnější volbou nejspíš byl nějaký jiný, byť méně přírodní materiál. A jestliže se při zpracování bambusu používají chemikálie, může to šetrnost používání bambusu vůči životnímu prostředí také výrazně negovat.

Z toho jasně vyplývá, že v mnoha případech jsou jiné materiály ekologičtější než bambus. Ne všechny jsou ale zrovna v módě, a proto jsou často přehlíženy. Do velké míry záleží také na tom, o jaký bambusový výrobek jde. Některé jsou prostě ekologičtější než jiné.

Podívejme se například na bambusové vlákno. Mnoho výrobců v oděvním průmyslu se obrací k bambusu coby alternativě bavlny. Každý z nás už se určitě setkal s bambusovými ponožkami. Přes všemožná prohlášení o ekologii a přínosech přírodních vláken není zrovna bambus pro výrobu ob-

lečení a pro textilní průmysl vůbec právě nejvhodnějším materiálem.

Důvod je jednoduchý. Aby bylo možné použít bambus pro výrobu textilu, je nutné ho značně zpracovat. Aby z něj vůbec bylo možné získat zpracovatelné vlákno, je potřeba ho v podstatě rozpustit v chemikáliích. Mnohé z nich jsou samozřejmě toxické a škodlivé pro životní prostředí. Jakmile je vlákno vyrobeno, přicházejí na řadu barviva a bělidla. Výsledný produkt je pak na hony vzdálen přírodnímu vláknu, za které se prohlašuje. Jako v mnoha jiných případech i zde platí, že většina environmentálně šetrných procesů vyžaduje obrovské energetické vstupy, takže ve výsledku vůbec environmentálně šetrné nejsou.

Není možné tvrdit, že všechny textilní bambusové výrobky jsou pro životní prostředí vlastně zátěží. Když už se pro jejich koupi rozhodujeme, je důležité hledět na to, kde a jak byl bambus sklizen a zpracován. Ne vždy je ale jednoduché se těchto informací dopátrat – někdy je to vpravdě detektivní práce.

Další na pranýř přichází čím dál oblíbenější bambusový toaletní papír. Desítky miliard rolí toaletního papíru na celém světě se vyrábí z panenského dřeva – v této oblasti jde o nejpřítavnější průmysl vůbec. Na první pohled to opět vypadá, že když se rozhodneme namísto luxusním trojvrstevným papírem utírat nějakou jeho ekologickou alternativou, rázem jsme v tomto ohledu udělali pro životní prostředí maximum. Znovu tu ale záleží na tom, kde a jak byl takový toaletní papír vyroben. Byť by to bylo z recyklovaného bambusového materiálu. Pokud pochází z jihovýchodní Asie a pak byl transportován do Evropy, bude mít takovou ekostopu, že se o nějaké ekologičnosti vůbec nedá mluvit. ●

TRVALÁ UDRŽITELNOST

bambusu spočívá především v tom, jak rychle roste a jak je nenáročný na podmínky, v nichž se mu daří. Nevyžaduje proto od zemědělců, kteří ho pěstují, příliš mnoho práce ani času. Pokud se při sklizni neporuší kořenový systém, bambus velmi rychle regeneruje. V ideálních podmínkách dokáže do své plné výšky dorůst už během jediné sezóny, a to i v případě, že je kmen při sklizni seříznut až na pařízek. To je velký rozdíl oproti běžnému pěstování stromů na dřevo, kdy trvá roky i dekády, než dosáhnou zralosti.

ECHO

Ústí chce zvelebit Činoherní studio

Město Ústí nad Labem podalo žádost o dotaci v Operačním programu Spravedlivá transformace. Peníze chce investovat do modernizace technického vybavení Činoherního studia. Předpokládané náklady projektu jsou 7 872 169 Kč. Předpokládaná dotace může činit 80 % celkových způsobilých nákladů. Projekt zahrnuje novou ozvučovací techniku jako reproduktory, DSP a zesilovače nebo rozšíření zvukového pultu včetně montážních prvků a instalace. Dále budou pořízena fresnelová a profilovací světla včetně doplňující optiky, výrobny kouře a mlhy apod. Nová jevištní technika bude zahrnovat například titulkovací zařízení, jevištní platformy, hliníkovou trusovou příhradovou jevištní konstrukci a další.

Série seminářů představí, jak čerpat dotace z přeshraničních a dalších projektů

Pro zájemce o dotace z přeshraničních programů Interreg Bavarsko–Česko 2021–2027 a Interreg Česko–Sasko 2021–2027, včetně Fondů malých projektů a Operačního programu Spravedlivá transformace, připravil Karlovarský kraj semináře, které představí aktuální stav a možnosti čerpání financí. Semináře jsou určeny pro zástupce obcí a měst, jejich příspěvkové organizace a nestátní neziskové organizace. Jsou skvělou příležitostí, jak získat podrobné informace k aktuálním výzvám a podporovaným aktivitám, alokacím a způsobilým výdajům v rámci výše uvedených programů. Termíny a místa konání najdou zájemci na webu kraje.

Frenštát se chystá na revitalizaci kina

Město Frenštát pod Radhoštěm podalo v loňském roce žádost o dotaci do Operačního programu Spravedlivá transformace na zpracování kompletní projektové dokumentace na revitalizaci kina a přilehlého veřejného prostoru. V rámci dokumentace bude řešena celková revitalizace stávající budovy kina včetně zázemí pro diváky, účinkující a personál tak, aby se zvýšila nabídka a dostupnost služby. Součástí bude také revitalizace přilehlého předprostoru kina, který na budovu přímo navazuje. Cílem je vznik komplexního uceleného komunitního prostoru.

SCHOONSCHIP – AMSTERDAMSKÁ PLOVOUCÍ VESNICE

Foto: Shutterstock/ Freedom wanted

Bydlení na vodě může znít trochu jako vize do budoucnosti, v níž se lidé budou muset přizpůsobit stoupajícím hladinám světového oceánu. Amsterdamské komunitní bydlení Schoonschip je ale důkazem toho, že taková vize se může naplnit už nyní a nemusí být vůbec apokalyptická. **Projekt na své cestě za uskutečněním narazil na mnoho překážek, ale nakonec šťastně došel až do úplného cíle. Výsledkem je průkopnická ukázka toho, že lze vybudovat čtvrť, která má velmi málo negativních dopadů na prostředí, v němž se nachází, a za ústřední motiv své existence si vzala udržitelné městské bydlení.**

Schoonschip se rozkládá na vodách kanálu Johana van Hasselta na severu Amsterdamu. Netradiční komunitní bydlení představuje pionýrský experiment v oblasti ekologického a vůči přírodě šetrného bydlení.

Všechno začalo více než před deseti lety, kdy si skupinka holandských vizionářů dala za cíl vybudovat plovoucí vesnici, která bude fungovat co možná nejvíce v duchu trvalé udržitelnosti. To, co začalo jako sen o přeměně industriální krajiny severního Amsterdamu v živou, ekologicky uvědomělou čtvrť, se stalo skutečností – díky neochvějnému přesvědčení a velkému dílu společné práce.

Na cestě za trvalou udržitelností hleděli na každý detail

Za nejzásadnější podstatu svého étosu si v Schoonschip předsevzali oddanost myšlence ekologické a sociální trvalé udržitelnosti. Dnes tu žije 144 stálých obyvatel. Ve 30 ar-

chách, jak své bydlení nazývají, se nachází 46 domácností – v některých archách je jedna domácnost, v jiných jsou domácnosti dvě a ohled na životní prostředí tu vetkali doslova do každického detailu svých každodenních životů. Čísla mluví sama za sebe: 516 solárních

Schoonschip je důkazem toho, jak velikou moc má vědomá a cílená spolupráce a zapojení komunity do společného projektu. Více než deset let tu její obyvatelé neúnavně pracují na tom, aby naplnili svou vizi trvale udržitelného bydlení.

Tři pilíře, na kterých komunita Schoonschip pevně stojí

Prvním z pilířů projektu je cirkularita. Aby členové komunity minimalizovali negativní dopady na životní prostředí, snaží se používat jen takové materiály a produkty, jejichž celý životní cyklus odkazuje k trvalé udržitelnosti.

Druhým pilířem je používání lokálních materiálů, a to především proto, aby se lidé vyvarovali ekostopy vzniklé při přepravě, a také proto, aby podporovali místní ekonomiku.

Třetím pilířem je důraz kladený na etiku dodavatelů. Cokoli nakupují, odebírají výhradně od certifikovaných dodavatelů a tím se vyhýbají jakékoli podpoře neetických, či dokonce škodlivých praktik napříč celým dodavatelským řetězcem.

Schoonschip se nachází v bývalé průmyslové zóně Buisklooterham a je tak příkladnou ukázkou regenerace městské krajiny. Tam, kde dříve k nebi stoupal dým z továrních komínů a tyčily se nevzhledné budovy skladišť, je dnes klidná a příjemná rezidenční oáza.

panelů zpracovává sluneční energii, 30 tepelných čerpadel zajišťuje vytápění s využitím obnovitelných zdrojů a 60 termálních panelů přispívá k energetické soběstačnosti. Schoonschip prostě není jen tak obyčejná čtvrť – je to živá laboratoř, kde se v praxi zkouší a osvědčuje zapojení trvale udržitelných technologií do běžného života.

Daří se to díky tomu, že lidé zde své zdroje aktivně sdílejí, což podporuje právě trvalou udržitelnost celého projektu v ekologické, ale také ve společenské rovině, ve vzájemných vztazích. V praxi to znamená, že se dělí o elektřinu získanou ze solárních panelů prostřednictvím propojených baterií s tím, že nadbytečnou energii prodávají do sítě.

Všechny domy v plovoucí vesnici jsou důkladně zaizolované a nejsou napojeny na rozvod plynu. Vytápění zajišťují tepelná čerpadla, která získávají teplo z vody v kanálu, na kterém se vesnice rozkládá. Kohoutková voda je ohřívána solárními ohřivači a také tepelnými čerpadly. Všechny sprchy jsou vybaveny systémy zpětného využívání tepla. Elektřinu získávají ze solárních panelů, přičemž každý z domů disponuje vlastní velkou baterií, do které se ukládají momentální přebytky. Všechny domy jsou pak napojeny na společnou síť, díky níž se může získaná elektřina distribuovat podle potřeb jednotlivých domácností. Všechny 46 domů pak sdílí jediné připojení ke komerční energetické síti pro případ výpadku vlastních zdrojů.

Co se odpadních vod týče, oddělují šedou odpadní vodu ze sprch, praček a podobně a černou odpadní vodu z toalet. V blízké budoucnosti plánují ve spolupráci se společností Waternet odvádět černou odpadní vodu do plovoucí čistírky, kde bude zpracována a přeměněna na energii.

Všechny domy v Schoonschip mají zelenou střechu do té míry, že pokrývá alespoň jednu třetinu celkové plochy střechy.

Prostřednictvím sdílené platformy Hely řeší i městskou mobilitu: společně užívají automobily, elektrokola i nákladní kola a snižují tak individuální závislost na osobních automobilech, které by jinak musel vlastnit každý z nich.

Některé potraviny, především zeleninu a vejce, získávají od místních pěstitelů a chovatelů, čímž podporují napojení na lokální zemědělství a významně tak snižují produkci uhlíkových emisí, které by jinak vznikaly přepravou potravin ze vzdálenějších míst. Vesnice má také společnou whatsappovou skupinu, na níž se lidé domlouvají na sdílení a půjčování ostatních věcí a v maximální možné míře tak snižují konzumní přístup k věcem i životu jako takovému.

Stálo to za to

Na konci většiny všechno vypadá jednodušeji a sluncem zalité. Cesta k tomu ale bývá trnitá, plná výmolů, úskalí a překážek, které se nelehko překonávají. V případě Schoonschipu tomu nebylo jinak. I tady narazili na to, že ne vždy bylo možné, aby všichni obyvatelé plovoucí vesnice došli ke vzájemné a bezvýhradné shodě. V jednom bodě museli upustit od komunitního financování projektu a přejít na financování individuální, kdy si nakonec každá domácnost najala svého architekta, aby mohla žít v domě podle svých představ. Když se dnes ohlíží zpět, uvědomují si, že centralizovanější přístup by býval celé budování vesnice urychlil a přispěl by k ještě větší trvalé udržitelnosti projektu, ale na druhou stranu by výrazně omezil možnost individuálního vyjádření jednotlivých členů komunity a vlastně i její velikost – nejspíš by byla mnohem menší.

Dnes si uvědomují, že stálo za to vydržet a nenechat se těžkostmi odradit. Své zkušenosti rádi předávají dále jak na svých webových stránkách, tak třeba přímo na prohlídkách vesnice, které pravidelně organizují. ●

ECHO

Dvě nemocnice ušetří za energie

Nemocnice Rudolfa a Stefanie v Benešově a Oblastní nemocnice Příbram letos zahajují rozsáhlé projekty na snížení energetické náročnosti svých areálů. Investice v celkové hodnotě téměř 270 milionů korun zajistí nejen modernizaci technologií, ale především významné úspory v hodnotě téměř 100 milionů korun v horizontu deseti let. Projekt benešovské nemocnice je financován z Národního programu Životní prostředí a zahrnuje instalaci kondenzačních zdrojů tepla, kogenerační jednotky, modernizaci výměňkových stanic, fotovoltaiku, IRC řízení topení a další kroky. Také Oblastní nemocnice Příbram spustí letos obdobný projekt s rozpočtem téměř 112 milionů korun. I zde je financování podpořeno dotacemi, konkrétně z Operačního programu Životní prostředí. Projekt zahrne zateplení budov, výměnu oken, instalaci FVE, regulaci vytápění, modernizaci výměňkových stanic a opatření pro šetření vodou.

Revitalizace náměstí v Trutnově bude ještě letos

Náměstí Hraničářů v České Čtvrti v Trutnově získá moderní podobu. Radnice připravila kompletní regeneraci parku. Hotovo by mělo být do konce roku. Náměstí Hraničářů je po parku v Šestidomí a u kostela v Horním Starém Městě další zelenou plochou ve městě, která projde zásadní úpravou. Při revitalizaci bude provedeno nezbytné kácení starých a přerostlých dřevin a vysazení 47 kusů nových, současně dojde k ošetření stávající zeleně a obnově travnaté plochy. V parku vzniknou nové vnitřní cesty pro pěší z mlatu se svodnicemi a křižovatkou z žulové mozaiky. Město na regeneraci náměstí získalo dotaci z Národního programu Životní prostředí.

Solární elektrárna na střeše školy šetří obci statisíce

Na střeše základní školy vybudovala obec Rudíkov na Vysočině během jara 2024 moderní solární elektrárnu, která zásobuje elektřinou nejen školu, ale i další obecní budovy. Projekt za více než 2,4 milionu korun přinesl obci citelné úspory a zároveň ocenění v celostátní soutěži Chytrá města. Elektrárna kromě pokrytí energetické spotřeby školy slouží také pro obecní úřad, fotbalové kabiny, penzion a nabíjení obecního elektromobilu. Dotaci ve výši přes 1,7 milionu korun obec získala z Modernizačního fondu. Zbytek doplatila ze svého rozpočtu.

Pozvánky

VELETRH

URBIS The Smart Cities Meetup 2025

10.–12. června 2025 / BVV, Výstaviště 405/1, Brno

Nechte se inspirovat a objevte inovativní řešení pro budoucnost vašich měst a obcí. Na veletrhu bude pro vás připraven i stánek Ministerstva životního prostředí, kde se zástupci měst a obcí budou moci seznámit s aktuálními tématy a podporou resortu například v oblasti čisté mobility, komunitní energetiky, energetických úspor či podpory v oblasti renovací bytových domů.

SEMINÁŘE

Pro moderní Česko

10. června 2025 – seminář pro širokou veřejnost v Dobříši

12. června 2025 – talkshow v Táboře

17. června 2025 – talkshow v Praze

Série seminářů, konferencí a talkshow věnovaných zelené modernizaci Česka, inovacím v oblasti obnovitelných zdrojů, energetické soběstačnosti a udržitelnosti pro města, obce i firmy pokračuje i v roce 2025.

Energetická efektivita a obnovitelné zdroje energie

17. června 2025 / Prostor PONTON, Tyršovo nábreží, Bratislava

Setkání se zástupci Evropské komise, s odborníky z resortů životního prostředí, se zástupci řídicích orgánů i veřejného a soukromého sektoru z Česka i Slovenska nabídne účastníkům příležitost zapojit se do neformálních diskusí o podpoře projektů zaměřených na energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energie z evropských fondů politiky soudržnosti. Účastníci semináře se seznámí s připravovanými i probíhajícími projekty v obou zemích.

Zástupci Státního fondu životního prostředí ČR představí možnosti dotační podpory obnovy veřejných budov a úspěšní příjemci dotace se podělí o své zkušenosti s čerpáním evropských prostředků při realizaci svých projektů.

KONFERENCE

Konference pro praxi: Průmyslová ekologie 2025

16. června 2025 / Svaz českých a moravských výrobních družstev, Václavské náměstí 21, Praha

Konference je prestižním setkáním oborových špiček a významných osobností ze světa životního prostředí, především odpadového a vodního hospodářství, energetiky, ochrany ovzduší, chemických látek, ADR, integrované prevence a dalších. Vystupovat budou jak představitelé Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí, tak odborné firmy, ekologové, poradci a specialisté z celého Česka.

NOVÁ ZELENÁ ÚSPORÁM – Novinky a trendy v podpoře renovací sektoru bydlení do roku 2030

19. června 2025 / Hotel Occidental Praha 4

Jaké jsou dopady a přínosy úspěšného programu Nová zelená úsporám, jaké výzvy čekají Česko v oblasti energeticky úsporného bydlení v nejbližších letech a jakým směrem se bude podpora renovací v rezidenčním sektoru ubírat? Státní fond životního prostředí ČR ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí pořádají na odbornou konferenci s panelovou diskusí na téma podpory renovací v rezidenčním sektoru z programu Nová zelená úsporám. Setkání proběhne za účasti ministrů vlády ČR Petra Hladíka a Mariana Jurečky a je určeno zástupcům politické sféry, státní správy, akademické i odborné veřejnosti.

Transformační fórum II

19. června 2025 / Hipodrom, K Hipodromu 213, Most

Tématem letošního ročníku je „Krajina jezer“, symbol budoucnosti regionu. V průběhu fóra se zaměří na tři klíčové oblasti: Krajina jezer a lidí – nové příležitosti pro život a komunitu, Krajina jezer a podnikání – podnikatelské příležitosti v proměněném území, Krajina jezer a energetika – role energetiky v udržitelném rozvoji.

Odebírejte **Prioritu** v elektronické podobě!

Spotřebujeme
méně papíru,
nafty a energií

Dostanete ji **hned**
v den vydání

Přistane vám
do e-mailu

priorita.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 18 | číslo 6 | červen 2025 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.cz | **objednávky:** www.sfpz.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **fotografie na titulní straně:** Archiv SFŽP ČR | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.